

RAADIO

ÜLERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HÄÄLEKANDJA

Nr. 163 (14)

7. aprillil 1934

IV aastakäik

Soovite hääd raadiovastuvõttu,
siis tarvitage kuulsaid

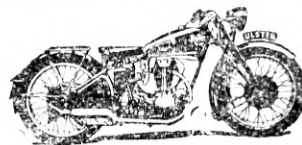
**Marconi raadio-
lampe**

Esindaja: Raadio-Kooperatiiv, Tallinn, Lai 7

Näo-**pubastus**

Mme Elisabeth

Kuninga län. 1-3, III kord Tel. 465-58

**PARANDUS-
TÖÖKODA**

S. Lõisov

Tallinn, Narva m. 31

Võetakse vastu igasuguseid parandustöid autode, mootorrataste, diisel-, nafta- ja paadimootorite peale.

Kõik tööd elektri sisseadete alal.

Töö korralik ja kiire.

Hinnad odavad.

A.-s. J. E. Kuhlmann

TALLINN, Kotzebue tän. 16a. Telefon 440-92

pakub suurimas väljavalikus

Schoti heeringaid

kõiksuguste hindadega ning igasugusel arvil

Th. JEGOROV Ostab kõrge
hinna eest kulda,

hõbedat ja valgeid pandimaja kviitungeid. Müüb odava hinnaga kuld- ja hõbeasju ning laulatus-sõrmuseid. Tellimiste ja paranduste vastuvõtmine kuld- ja hõbeasjade peale.

Tähelepanu!

Müürivahe

Tähelepanu!

Urla maja

28

Urla maja

Suures valikus alati saadaval maitserikkaid

mustreid ja valmistöid

Igasuguseid **näpulöö tarbeid** ja materjale.

Käsitööäri BÜLLE & JERVAN

TALLINN, Hobuse t. 2

Odavam ja täielikum

pudukauba

ostukoht on

Kaubamaja

F. BRASCHINSKY & POJAD

V. Karja 12, kõnetraat 436-90.

Müük suurel ja väikesel arvil.

Graniiditöölise ARTELL'i mehaaniline kivitööstus

Soo tänav nr. 25, TALLINNAS

valmistab hauariste, -sambaid ja kõiki graniidi- ja rikkalikus valikus valmistatud marmortöid.

Hinnad võistlematud!

ILMUS TRÜKIST

Euroopa ringhäälingu-saatejaamade nimestik. Hind 20 senti.

Tellida ajakirja „Raadio“ talitusest, Tallinn, Narva mnt. 27

Moodne neljalambiline võrkvastuvõtja vahelduvvoolule

E. Davidov

Kuigi tänapäeval raadiotehnika enam kaugeltki seesuguste hiiglahüpetega ei arene, kui mõningaid aastaid varem, on igasuguste pisiuudiste ilmumine veel küllaltki sagedane, nii et ainsagi aasta vältel võib raadioaparaatide konstruktsioon kaunis tublisti muutuda. Veidi rohkem kui aasta tagasi ilmus juba „Raadios“ neljalambilise vahelduvvoolu võrkvastuvõtja ehituskirjeldus, kuid viimane on oma konstruktsioonilt juba niipalju vananenud, et on ammugi tungiv tarvidus tekkinud ehituskirjelduse järele, mille abil oleks võimalik hääd ja ajakohast vastuvõtjat ehitada.

Käesoleva kirjelduse avaldamisega on autoril väikene „juubel“, nimelt on see arvult kümnes ehituskirjeldus, mis käesolevate ridade kirjutaja sulest aegkiri „Raadios“ ilmunud; arvestatud on siin ainult vastuvõtjate ehituskirjeldused; mitmesuguseid muid ehituskirjeldusi juurde lisades on see arv muidugi suurem. Seega esitab autor järgneva kirjelduse oma „juubelitööna“ ning kirjeldab vastuvõtjat, mis käesoleval hooajal konstrueeritud aparaatidest parimat tunnustust leidnud.

Joonisel 1 on toodud vastuvõtja teoreetiline lülitus. Nagu sellest näha, on see aparaat neljalambiline vastuvõtja, mis meie oludes praegusel ajal standartlülitusena kahtlemata kõige sobivam, sest omab rea väga kaaluvaid hüvesid; vaatamata oma lihtsusele on selektiivne, võimas ning rahuldava tundelikkusega. Korralikult valmistatuna võimaldab seesugune aparaat kohalik-jaama töötamise ajal segamatult välissaatjaid kuulata ning võimaldab ka päeval kuni paarikümne saatja võimsat vastuvõttu kõlarika ülekandega. Isehitaja seisukohalt on väga meeldiv veel see, et kirjeldatavat vastuvõtjat on väga lihtne ehitada ning kui korralikke üksikosi kasutada, ei saaks üldse ebaõnnestumist tekkida; muidugi on väga hää ja maksimaalsete resultaatide saamiseks väga soovitatav, kui ehitajal oleks võimalik kasutada mõningaid mõõtriiste vähemalt pingete ja voolutugevuste kontrollimiseks, kuid tingimata vajalik see pole; kui on hoolitsetud selle eest, et aparaati ei satuks halva kvaliteediga või ebaõige väärtusega plokkide ning eriti takistusi, ei saa ka lampide töötingimustes praktilise tähtsusega vääratusi tekkida.

Aparaadi teoreetiline lülitus on küll väga lihtne ja erilisi uudusi siin pole, kuid selgitame siiski mõne sõnaga lülituse põhimõtteid.

Sisendusosa kaks häälestusahelat moodustavad häälestatava paelfiltri, mis peamiselt annabki sellele vastuvõtjale hää selektiivsuse. Antenn on sidestatud esimese häälestusahelaga väikese mahtuvusse C_1 kaudu. Seesugusel sides-

tusviisil on järgmised hüved: kerge reguleerida igasugusele soovitavale astmele, antenni omadused avaldavad vähe mõju esimese ahela häälestusele ning sidestuse praktiline lihtsus. Paelfiltri häälestusahelate sidestamine sünnib seeria mahtuvuse C_6 kaudu; mida väiksem on see mahtuvus, seda tugevam on sidestus ja mida suurem on C_6 väärtus, seda nõrgem on sidestus paelfiltris. Kui on tegemist sidestusega ainult seeria mahtuvuse abil, võetakse viimane harilikult 10.000—30.000 cm., aga kui seeria mahtuvusega sidestusele lisaneb veel induktiivne või paralleelmahtuvuslik sidestus, võetakse C_6 30.000—100.000 cm. C on väike, umbes 10 cm. suurune mahtuvus, mis määratud selleks, et pikklainel paelfiltri sidestust tihendada; seeria mahtuvus, mis normaallainele sobiv, jätab pikklainel sidestuse ja seega ka vastuvõtu liiga nõrgaks. R_1 on lihtsalt selleks, et häälestusahelaid ka galvaaniliselt ühendada nulljuhtmega. Mis puutub paelfiltri mõjuviisidesse ja milliseid hüvesid ta vastuvõtjas pakub, siinkohal kirjeldama ei hakka, kuna seda küsimust on eelmistes ehituskirjeldustes mitmekordselt puudutatud.

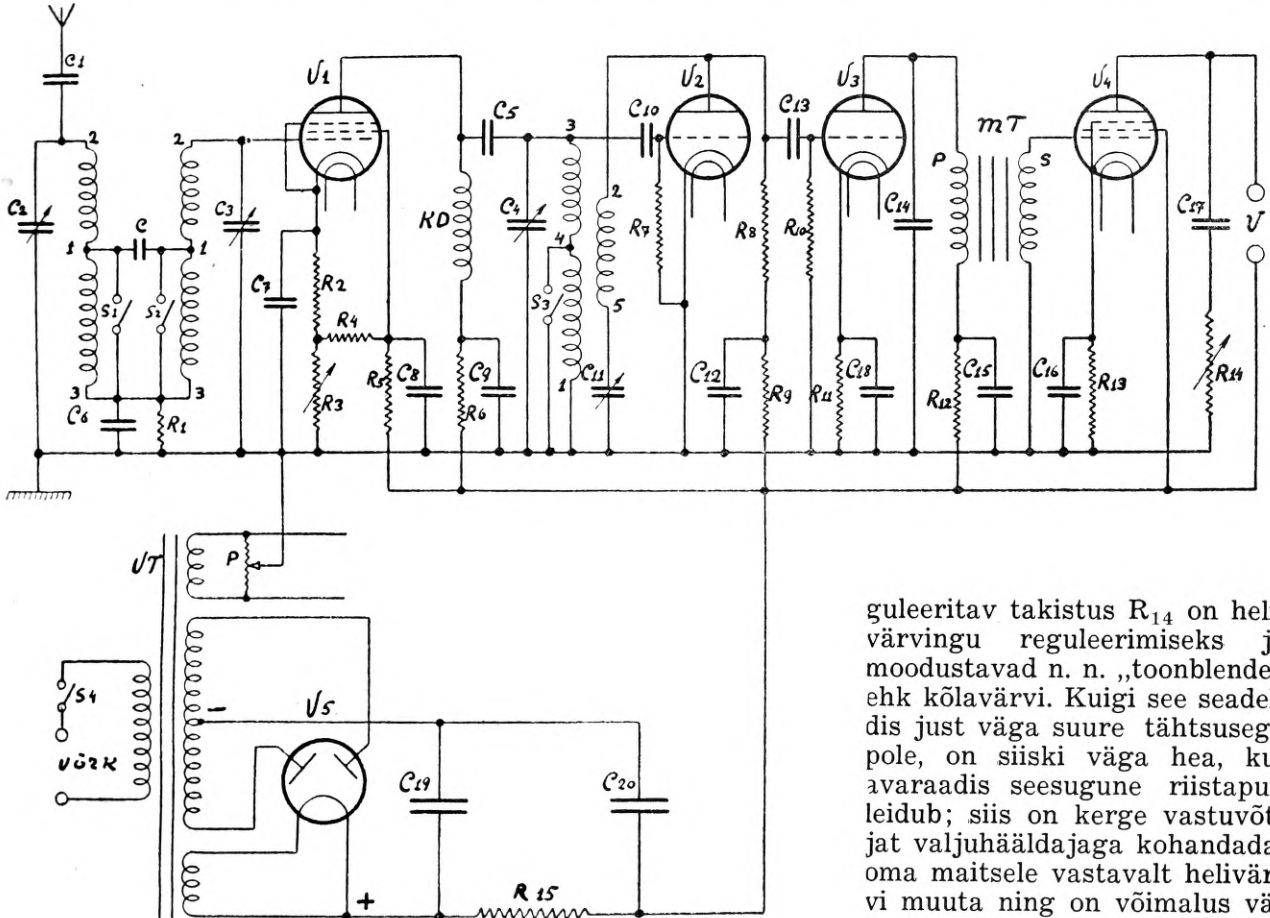
Sisendusosale järgneb kõrgesagedusvõimendaja — kõrgesageduspentood. Viimase katood-ahelas on järjestikku lülitatud kaks takistust — R_2 ja R_3 ; esimene neist on pentoodi töötamiseks vajaliku minimaalse eelpinge andmiseks, millist vähendada enam ei või; R_3 on reguleeritav takistus ja määratud selleks, et oleks võimalik suurendada või vähendada kõrgesageduslambi eelpinget ja nii aparaadi tundelikkust reguleerida. R_4 ja R_5 moodustavad pingejagaja, mille abil saab kõrgesageduslambi abivõrele antud vajalik positiivne pinge. Plokk C_7 on katoodi ja plokk C_8 on abivõre kapatsiivselt maandamiseks.

Sidestus kõrgesageduslambi ja detektori vahel on teostatud kõrgesagedusdrosseli KD ning väikese mahtuvuse C_5 abil. Juhul, kui kasutatakse ainult ühte kõrgesagedusastet ja seetõttu vajalik selle täisvõime, on seesugune sidestusviis eriti kõrgesageduspentoodi korral ratsionaalseim. Kolmanda häälestusahela moodustab kondensaator C_4 induktiivsuste L_5 ja L_6 -ga. Lülija S_3 , nagu ka S_1 ning S_2 , on poolide kohandamiseks kas normaal- või pikklainete vastuvõtuks. Et saavutada aparaadi maksimaalset tundelikkust on audioni anoodilt induktiivne tagasside võreahelale, mille mõjutugevuse reguleerimiseks on reguleeritav mahtuvus C_{11} . C_{10} on audioni võreplakk ning R_7 on võretakistus. R_6 ja C_9 on kõrgesageduslambi anoodpinge filtreerimiseks ja redutseerimiseks soovitud kõrguseni. Harilikult ei pööra amatöörid kõrgesagedus-

lambi anoodpinge filtreerimisele mingit tähelepanu; tagajärjeks on see, et vastuvõtava saate kandevlaine moduleeritakse võrgusagedusega ja kui vastuvõtja mõnele saatjale häälestada, kostab valjuhääldajast nõrgem või tugevam võrgu-
urin. Kuna mainitud urin kostab ainult siis, kui vastuvõtja mõnele saatjale häälestatud, arvatakse sageli eksikombel, et süüdlaseks on saatjad; tegelikult peitub aga viga aparaadis. Peale

ahela paistakistus ja R_9 on filtertakistus; C_{12} on filterplokk. R_{11} on madalsageduslambi eel-
pingetakistus ja C_{18} on selle šuntplokk.

Madalsagedustransformaatori MT kaudu on madalsageduslambiga sidestatud kaudselt köetav lõpp-pentood. Plokk C_{14} ülesandeks on takistada madalsagedusosassa pääsenud kõrgesagedusvõngetel edasiminekut lõpppastmesse. R_{13} on lõpplambi eelpingetakistus. Plokk C_{17} ja re-

Joon. 1.

tähendatud moonutuste võib kõrgesagedusosas veel mitmesuguseid muid moonutusi tekkida ja enamik meil müügil olevatest aparaatidest kannatabki kõrgesageduslikkude moonutuste all, kuna paljudele elukutselistele konstruktoritele on kaunis tumedaks asjaks kõrgesagedusvõimendaja tööprintsüübid. Kõigi kõrgesagedusvõimendajas tekkiv. töödefektide kirjeldamine veniks liiga pikale, kuid mõningaid olulisemaid küsimusi siiski puudutame praktilise osa kirjelduses.

Takistuse R_6 teiseks ülesandeks on anoodpinge kohandamine kõrgesagedusvõimendajale; kuna lõpplamp vajab vähemalt 250-voldilist anoodpinget, ei oõi kõrgesageduslambile anda kõrgemat kui 200-voldilist pinget; järelikult peab 50 volti hävitama R_6 abil.

Audionile järgneb harilik takistusidestuse järele madalsagedusaste. R_8 on audioni anood-

guleeritav takistus R_{14} on helivärvingu reguleerimiseks ja moodustavad n. n. „toonblende“ ehk kõlavärvi. Kuigi see seadeldis just väga suure tähtsusega pole, on siiski väga hea, kui avaraadis seesugune riistapuu leidub; siis on kerge vastuvõtjat valjuhääldajaga kohandada, oma maitsele vastavalt helivärvi muuta ning on võimalus välissegamisi vähendada.

Võrguosa, kust kõik vajalikud pinged saadakse, on päris harilik, kahepoolse alaldajaga. Harilikult saab positiivse anoodpinge juhe alguse alaldajalambi küttemähise keskpunktist, kuid siin on see ühendatud lihtsalt küttemähise ühe otsaga. Praktiliselt on täiesti ükskõik, kas toimida nii või teisiti; küttemähise pingepulsatsioonid on kõrgepingemähistega võrreldes niivõrd väikesed, et ei saa mingit märgatavat mõju avaldada anoodpinge ühtlusele. Kui võrgutransformaatori alaldajalambi jaoks määratud küttemähisel keskpunkt välja toodud, võib seda muidugi kasutada.

Kuna alaldajalambi küttemähise täpne keskpunkt pole oluline, on see vastuvõttelampide küttemähise juures väga tähtis. Mõnesuguste praktiliste põhjuste pärast ei saa üldse valmistada võrgutransformaatorit, mis oleks igasuguste lampide kasutamisel küllalt täpse küttemähise keskpunktiga. Seetõttu on alati kõige

õigem toimida nii, et küttemähise keskväljavõte, kui see olemas, hoopis kõrvale jätta ja küttevooluringi täpne elektriline keskpunkt leida väikese potentsiomeetri abil, mis teoreetilisel lülitusel märgitud tähe P-ga.

Lülilija S_4 on aparaadi ühendamiseks ja lahutamiseks valgustusvõrgust. Plokid C_{19} ja C_{20} ning takistus R_{15} on anoodpinge filtreerimiseks; lähemad andmed nende kohta on vastuvõtja praktilise osa kirjelduses.

Lõpetanud teoreetilise skeemi vaatluse, asume järgnevas üksikosade valiku juurde.

Käesolevate ridade autori ettevõttes leiab iga aasta kontrollimist, viimistlemist ja parandamist keskmiselt kolmsada mitmesugust amatöör- ja ka raadiotehnilistes töökodades valmistatud aparaati. Selle tõttu on võimalik olnud põhjalikult tutvuda igasuguste põhjustega, mis võivad halvavalt mõjuda aparaadi töövõimele ja märgata kõige sagedamini ilmuvaid vigu. Amatööraparaatide kohta võib öelda, et need kannatavad väga sageli häälestusahelate ebatäpsuse all, mille tõttu ei selektiivsus ega ka tundelikkus pole kaugeltki seda, mida normaalselt olema peaks. Kui aparaadis üks häälestusahel või igat häälestusahelat võimalik eraldi reguleerida, ei ole suur täpsus oluline; kuid moodsas aparaadis, kus häälestusteravus nii suur, et keskmise võimsusega saatjaid võib kraadilise täpsusega eraldada, peab iga häälestusahel olema skaala igas asendis suurima täpsusega ühele ja samale sagedusele häälestatud; kui see nii pole, ei saa muidugi mingit juttu olla eeskujulikust selektiivsusest ja hääst tundelikkusest. Nagu igas moodsas vastuvõtjas, pole ka praegu kirjeldatavas mingit saladust ega ka keerulikkust lülituses; kõik meiegi raadioturul tuntud kvaliteetsed vastuvõtjad on oma lülitusel äärmiselt lihtsad, ega oma sellepoolest kogenud raadiomehe suhtes mingitki saladust. Milles aga seisab iga vastuvõtja omapära, see peitub praktil. konstruktsioonis ja vastuvõtja kvaliteet sõltub täiel määral üksikosa de kvaliteedist. Eriti sõltub ülalnimetatud põhjuste tõttu moodsa vastuvõtja kvaliteet häälestusahelate ja seal kasutatud üksikosade kvaliteedist — täpsusest ning kaovae susest. Häälestusahelate üksikosade all mõtleme muidugi pöörkondensaatoreid ja poole, kuna muud kõrvalüksikodad on tähtsusetumad. Pöörkondensaatori valikuga on amatööril võrdlemisi lihtne — raadioäridest otsida, kuni on leitud vajalikkude omadustega riistapuu, kuid korralikkude poolide saamisega on lugu palju täbaram. Seni pole ükski tööstus avalikult müügile lasknud poole, mis oma konstruktsioonilt ja kvaliteedilt oleksid seesugused, et nende järele saaks mingeid ehituskirjeldusi koostada. Leidub küll müügil mõnesuguseid välismaise päritoluga poole, kuid nende hind on niivõrd kõrge (komplekt maksab 40—50 krooni), et võimata seesuguseid meie oludes kasutada. Isehitajail on tulnud paratamatult kasutada ehituskirjelduses antud juhiste järele käsitsi valmistatud poole, milliste

täpsus alati palju soovida jätab, sest amatöör ei saa omada kallihinnalist aparatuuri, mille abil oleks võimalik mähiste induktiivsusi ühtlustada. Kuid eriti provintsis asuvail isehitajail on sageli raske korralikku materjali hankida — täpse läbimõõduga ning hää isolatsiooniga traati ja poolitoru; sageli müüakse siidisolationiga traadi pähe traati, millel pole lõhnagi siidist, vaid on kaetud lihtsalt läikiva puuvillaga; kui seesugune traat mähkida veel hügrokoobilisest papist silindritele, saame poolid, millistega tehtud aparaadiga kuuleme heal juhul vast paarikümend tugevamat saatjat, kuna kaovae ste poolidega võiksime kuni sada jaama vastu võtta. On seesuguste põhjuste tõttu aparaat halb, ei tea ehitaja kunagi, kust viga otsida või keda süüdistada, sest alati pole ka asjatundjat lähedal, kes suudaks konsulteerida, miks aparaat ebarahuldavalt töötab ning kuidas olemasolevat viga kõige lihtsamal teel kõrvaldada; vea kõrvaldamine ise tekitab aga alati asjatuid kulusid vähemalt rikutud materjali näol.

Et käesoleva kirjelduse järele ehitajaid asjatulist pettumusest hoida ja töö õnnestumist mitte ainult õnneliku juhuse hooleks jätta, ilmuvad autori korraldusel müügile pooli komplektid, mis kohandatud selles vastuvõtjas kasutamiseks. Poolid on täiesti valmiskujul, 60 mm jämedustes ja 110 mm kõrgustes alumiiniumist kapslites; läbi kapsli põhja tulevad ainult mähiste otsad, mis märgitud samasuguste numbritega kui teoreetilisel skeemil ja seetõttu väga lihtne kasutada. Esimesed kaks pooli on täpselt ühesuguse konstrustsiooniga ja kuna kõigi häälestatavate mähiste väärtused ühtlustatud, on ükskõik, kumba neist kasutada esimeses ja kumba teises häälestusahelas. Kolmanda häälestusahela pool erineb esimestest suurema mähisteotsade arvu tõttu.

Järgnevas toome olulise tähtsusega näpunäiteid kõigi muude kirjeldatavas vastuvõtjas vajalikkude üksikosade valiku kohta.

Häälestuskondensaatorid.

Nendena tuleb kasutada hääd kolmekordset pöörkondensaatorit. Üksikud, ühele võlvele monteeritavad pöörkondensaatorid siia ei sobi, sest neid pole võimalik kunagi seesuguse täpsusega ühtlustada, et vastuvõtja omaks praeguses laine te kaoses vajalikku selektiivsust. Korralik häälestuskondensaator peab olema tugev, kulumiskindel, täpne ja väikese koguga. Milline neist omadustest kõige tähtsam, on raske öelda, kuid tähtsad on nad kõik. Tugevus on vajalik sellepärast, et kondensaator ei saaks välja väänatud šassiile monteerimisel ja ei deformeeruks šassiivetrumisel; plaadid peavad olema mittevetruvad, et valjuhääldaja ja vastuvõtja kokkuehitamisel ei tekiks akustilist tagassidet valjuhääldaja ja häälestuskondensaatorite vahel, mis võib väga ebameeldivaid moonutusi tekitada. Kulumiskindluse suhtes on soovitav valida kon-

densaator, kus rootor tiirleb kuullaagritel. Täp-
suse all tuleb mõista muidugi seda, et kõik kolm
kondensaatorit omaksid igas rootori asendis
võimalikult täpselt ühesuguse mahtuvuse — üh-
tiva mahtuvusmuutuse kõvera. Paremate fir-
made kondensaatorid on juba vabrikus ühtlusta-
tud rootorite ääreplaatide sektorite painutamise
teel ja harilikult on vabriku poolt kaasas and-
med, millise täpsusega on ühtlustamist toimitud.
Maksimaalne mahtuvuste lahkumine mitme-
kordse kondensaatori elementide vahel, millega
veel leppida võib, on 1%. Halvema väljatöötü-
sega kondensaatoritel on tolerantants harilikult
2—5%; muidugi peab seesuguste kondensaato-
rite mahtuvusjooni kas enne vastuvõtjasse mon-
teerimist või parem valmis aparaadis ühtlus-
tama. Häädell Ameerika ja Inglise kondensaato-
ritel on tolerantants harilikult 0,5% ja veelgi väik-
sem. Kondensaatori väike formaat on tähtis
kahel põhjusil: et tarvitaks vähe ruumi vastu-
võtjas, mis võimaldab ka aparaati ennast väik-
semana valmistada (väiksem šassii tagab lühe-
maid ühendusi ja seega vähem kadusid) ja tei-
seks, et valjuhääldajal oleks vähem võimalusi
kondensaatori plaatidele mõjuda, sest väikese
formaadiga plaadid ei kaldu kaugeltki nii ker-
gesti võnkuma, kui suured plaadid. Ühes käes-
oleva kirjelduse koostamiseks valmistatud must-
teraparaadis oli mingi Saksa firma suureplaatide-
ga, kuid teises ühe Ameerika firma väikese
formaadiga ja kuullaagritel kondensaator; esi-
mest aparaati ei saanud muidu üldse valjuhääld-
dajaga ühte kasti monteerida, kui tuli kondens-
saator kummiiseibidele monteerida ja ka siis tek-
kis juba kaunis nõrga ülekande juures unda-
mine ja moonutused; väiksema kondensaatoriga
aparaadis aga ei ilmnenud ka kõige võimsama
ülekande juures vähemaidki jälgi akustilisest ta-
gassidest häälestuskondensaatoriga. Kodumais-
test saadustest on akustil. tagasside suhtes kau-
nis tundetud Pranki tööstuse kondensaatorid;
kuuldavasti laseb see tööstus lähemal ajal müü-
gile uued, väikese formaadiga kondensaatorid,
mis peaksid loodetavasti veel paremad olema.
Kirjeldatava vastuvõtja poolid on arvestatud
450 cm lõppmahuga häälestuskondensaatorite
jaoks, millise lõppmahuga ka enamik müügil
olevaist kondensaatoreist on; algmaht olgu või-
malikult väikene, sest mida väiksem see, seda
suurem on lainealade ulatus.

Plokkkondensaatorid.

Õhkdielektrikuga plokkkondensaatoreid prae-
gusel ajal nende suure kogu tõttu vastuvõtjais ei
kasutata. Kasutatakse ainult paber-, glimmer-
ja elektrolüüt kondensaatoreid, mis vastavalt
väljatööstusele omavad veel mitmesuguseid ni-
metusi.

Vahepalana püüame selgitada mõistet, mis on
induktiivsusetta plokk ning millal on seesugust
vaja kasutada.

Harilikud paberplokkid on valmistatud nii, et

vaheldumisi kokkuklapitud metall- ja paberlin-
did on mähitud rulli. Kuna viimane omab in-
duktsioonpooli kuju, siis ka selle omaduse, ni-
melt induktiivsuse. Kui sarnane induktiivsuse-
ga plokk asetada kõrgesagedusvoolu ringi,
võib ta seal kõrgesagedusvooludele nii suurt ta-
kistust avaldada, et vooluring enam normaalselt
ei funktsioneer — vastuvõtjas võivad tekkida
võnked vilede näol, millest võimata vabaneda.
Et seesugustest nähetest vabaneda, peab kasu-
tama kõrgesagedusosas ikka induktiivsusevabu
blokke, need on ainult veidikese kallimad, kui
harilikud plokkid, kuid vastuvõtja töövõime on
nende kasutamisel märgatavalt parem. Induk-
tiivsusetta plokkid on kõige pealt kõik vilgukivi-
dielektrikuga plokkid ja teiseks seesugus. paber-
plokkid, mis biffillaarselt mähitud ning müüakse
induktiivsusetta plokkide nime all.

Teine asjaolu, mis plokkide juures võib vaja-
lik olla, on kaovaesus; see on eriti tähtis igasu-
guste sidestus ja võreplokkide kohta, nii et
seal peab kasutama vilgukivi dielektrikuga
plokkide eranditult. Toome järgnevas tabeli siin
aparaadis kasutatavate väiksemate plokkide
kohta:

- C₁ — klappkondensaator, lõppmaht 60 cm.
- C₅ — vilgukiviplokk 50 cm.
- C₆ — induktiivsusetta paberplokk 20.000 cm.
- C₇ — induktiivsusetta paberplokk 100.000 cm.
- C₈ — induktiivsusetta paberplokk 100.000 cm.
- C₁₀ — vilgukiviplokk 100 cm.
- C₁₃ — vilgukiviplokk 5000 cm.
- C₁₄ — paberplokk 1000 cm.
- C₁₇ — paberplokk 40.000 cm.

Mahtuvuse C valmistame nii, et kaks umbes
15 cm. pikkust iisoleeritud skeemitraadi tükki,
keerutame kokku ja joodame ühed otsad üm-
berlüliliga vastavate kontaktide külge. Nii saame
10—15 cm. suuruse mahtuvuse.

Suuremahtuvuslikkude plokkide suhtes on
nõudeks, et oleksid hea isolatsiooniga ja väikse
koguga. Plokkid, mille maht alla 4 mF, võetakse
harilikult paberplokkid, kuid suurematena kasu-
tatakse elektrolüüt-plokkide. Viimasel ajal on
suuremahtuvuslikkude plokkide alal uudisena n.
n. õlikondensaatorid; need on paberplokkid, mis
läbi imbutatud erilise isolatsioonõliga ja oma-
vad selle tõttu hea isolatsiooni ja suure mah-
tuvuse juures väikese kogu. Originaalvastu-
võtjais oli kasutatud õlikondensaatorist koos-
tatud kombinatsioonplokkide, kuigi viimased si-
saldasid kõik vastuvõtjas vajalikud filterplokkid
(2+1+1+1+0,5 mF), polnud kombinatsioon
suurem, kui 50×50×60 mm.; sealjuures omas
iga plokk 1000-v. proovipinge ja kombinatsioon-
ploki hind oli umbes 30% odavam kui seesu-
guste harilikude plokkide hind kokku.

Vastuvõtjas olevate suuremahtuvuslikkude
plokkide väärtused tulevad võtta järgmised:
C₉ — 1 mF, C₁₂ — 2 mF, C₁₅ — 1 mF, C₁₆ —
1 mF, C₁₈ — 0,5 mF.

(Järgneb.)

„Teatrofon“ — raadio eelkäija

Juba 1873. a. ilmus paljudes välismaa ajakirjades artikleid ja fantastilisi pilte, mis — telefonile põhjendudes — näitasid, kuidas võib tulevikus kuulata oma kodus igasuguseid ooperi- ja muusikaülekandeid.

Võttis siiski aega, enne kui — aastal 1881 — algas oma tegevust n. n. „telefon-ringhääling“, mida nimetati „teatrofoniks“. Esimesed avalikud ülekanded toimusid Pariisi elektrinäitusel, kus rahvale demonstreeriti muusika ülekannet. See uus leiutus tõmbas kokku niipalju rahvast, et paljud jäid sellest esimesest „heast“ ilma.

Kuulamiseks oli sisse seatud 4 suurt saali, mis galvanoelementide voolu abil heledasti valgustatud. Igasse niisugusesse saali lasti korraga sisse 20 inimest, sest just niipalju kuulamiseks, s. o. telefoniühendusi, oli sinna seinte äärde üles seatud. Ülekannet lasti kuulata ainult 2 minutit, sellejärele ühendati vool jällegi järgmise saaliga, kus omakorda kaks minutit lasti kuulata.

Ülekannet kuulati suure huviga ja imestusega ja kuigi kuulamise kestvus oli kõigest 2 minutit, oldi katsega väga rahul.

Aasta hiljem peeti Münchenis üleriiklikku elektrotehnika suurnäitust, kus „teatrofon“ esines juba parandatud kujul. Seal töötas aparaat puhtamalt, oli hõlpsamini käsitatav ja ülekanne oli ka sisuliselt rikkalikum kui esimesel näitusel.

Esimesed, kes hakkasid kaugekuulamist laialdasemalt levitama ja kasutama, olid ameeriklased, kes kohe asutasid ka vastava ühingu. Olgugi et huvi leiduse vastu oli suur, tuli ühingu võidelda suurte raskustega, sest juba juhtmete tõmbamine kuulaja koju maksis palju ja seda kulu ei tahtnud kuulajad healmeelil ise tasuda. Teine raskus seisis selles, et saatmine, s. o. „sissemängimine“, oli samuti ühenduses suurte kuludega, sest orkestrikontserdi ülekande puhul pidi asetatama iga üksiku märguriista ette oma toru (vastuvõtja), mis oli telefonijuhtme kaudu pea-saateaparaadiga ühendatud. Kulukaks muutus ka ülekantava pala paljudele kuulajatele kuuldavaks tegemine, suur elektrivoolu kulutus jne. Lõpuks viisid kõik need takistused ühingu pankrotti.

Algus oli aga juba tehtud ja teised asjaarmastajad püüdsid leida uusi abinõusid asja edasiviimiseks. Hariliku telefoni asemel võeti kasutamisele Edisoni n. n. „valjultkõnelev“ telefon, millele kinnitati külge n. n. „kõlatoru“. Niisugused „kõlatorud“ võeti esmakordselt tarvitamisele 1891. aastal New-Yorgis. Saali, kuhu oli kogunenud umbes 2000 kuulajat, kinnitati kroonlühtrite külge 6 niisugust valjuhääldajat. Ülekanne, mis võeti üle New-Yorgi „Metropolitain“ ooperist, õnnestus hästi, hääli oli puhas, selge ja arusaadav. See ülekanne mõjus nii, et ajakirjanduses hakati tegema suuri fantastilisi

tulevikukavatsusi. See valjuhääldaja ongi meie tänapäeva raadiovaljuhääldaja esiisa.

Aastal 1914 avaldas üks Inglise insener kava, kuidas juhtida muusikat igasse Londoni majasse, kuid seda leiutist, mille teostamine vajas jällegi telefonijuhtmeid, kasutasid kaunis vähesed ja needki ainult rikkamast kihist. Ka Budapestis alustati katsetega ja asutati ühing „Telefon-Ringhääling“, kes aga juba 10 kuu järele lõpetas oma tegevuse.

Alles võimendus- ja raadiolampide leiutamise ja kasutamisele võtmisega kadus „teatrofoni“ kasutamine, lõpulikult surmas selle raadio-ringhääling.

Olgugi et „telefon-ringhääling“ on esimesi ja praegu juba vananenud ülekandeabinõusid, on see siiski veel kasutamisel (muidugi tehniliselt parandatud kujul) Inglismaal, Hollandis, Saksa- ja ka Venemaal.

Nii võib „teatrofoni“ lugeda praeguse raadio-ringhäälingu isaks.

RAADIO — TERVISEVALVURINA.

Kauges idas tihti tekkivate koolera- ja katkõvede levimise üle rutulise informatsiooni saamiseks on seatud sisse Singaporis n. n. „Ida-Aasia Tervishoiu Amet“, kes on alalises ühenduses paljude saatejaamadega. Viimased annavad ametlikke tervishoidlikke teadaandeid igapäev piirkonnale, kuhu kuulub 163 sadamalinna, algades Vladivostokiga ja lõpetades — üle Vaikse ookeani — Sandwichi saartega; teateid antakse kõikidele merel viibivatele laevadele. Samu teateid võtavad vastu ka kõigi teiste asjasthuvitatud riikide tervishoiuametid ja rahvusvaheline pea-tervishoiuamet Genfis.

Eriti laevasõidule on need andmed väga suure tähtsusega, sest neist saadakse teada, missugused sadamad on karantiini-kohustuse all.

Igapäevase rahvusvahelise tervishoiuaruande annab edasi Hollandi saatejaam Malabaris. Samuti saadab Prantsuse Indo-Hiina saatja Saigon igal reedel rahvusvahelise büroo poolt koostatud täpse tõvede aruande, mis Prantsuse saatjate Antananariva ja Madagaskari poolt vastu võetakse ja uuesti edasi antakse kõigile Aafrika rannajaamadele ning laevadele. Lisaks neile annavad veel Tokio, Hongkong, Karachi, Madras ja Šanghai edasi oma tervishoidlikke aruandeid.

Näiteks, kui Šanghais kuulatakse koolera või katku lahtipuhkemisest, siis läheb kiire teadaanne sellest kohe Genfi ja Pariisi. Sealt teatakse sellest kohe kõigile maailma tervishoiuvalitsustele, millele järgneb hoiatus kõigile sadamatele, kes on tõve levimiskohaga kaubanduslikus ühenduses.

Euroopa saatejaamade saatekavad

8.—14. aprillini 1934

Saatja järele on märgitud esimesena lainepikkus m, teisena sagedus kHz ja kolmandana võimsus kW.

Pühapäev 8. aprillil

Tallinn 410,4 / 731 / 20
Ettekandeid Narva raadiopäeva puhul Narvast

- 10.00 jumalateenistus Narva Peetri kirikust. Jutlustab õp. G. Kiviste. Laulab noorte ühingu „Astra“ segakoor. Solist A. Jürjalo (bariton)
- 12.00 lõunakontsert. Esineb suurvene rahvapillide orkester K. Verežnikov juhatusel. Arr. K. Verežnikov, a) Vöörsil. b) Kuule kuidas häälil helab. c) Tõmba Jüri. Prisoovski, Ukraina viis nr. 1. Andrejev, Viini valss. Privalov, Kätšei pidulik rongikäik süüdist „Vene muinastuttude pildid“. Ocki-Albi, Ungari tants. Vene rahvalaulud, a) Ah, te ööd, öökesed. b) Jõulud, jõulukesed. c) Poisike, ma poisikene noor. Väikevene rahvalaul „Zakuvala ta siza zozulja“. Privalov, Uurali kasak
- 13.00 mag. A. Soom: Narva ajalooline ülevaade
- 13.30 M. Speek: Majanduspoliitiline ülevaade Narva linna arenemisest iseseisvuse ajal
- 14.00 raadioreportaazi
- 15.00 opereti „Mustlase kirg“ üle. Narva teatrist „Võitleja“
- 17.30 kohtunik Rutherfordi kõned Tallinnast
- 18.30 reklaami ja heliplaate Tallinnast
- 18.45 päevauudiseid Tallinnast
- 19.00 põllumajanduslikke teateid Tallinnast
- 19.10 heliplaate Tallinnast
- 19.30 A. Bachmann: Kultuurpoliitiline kõne (Ülekanne Narvast)
- 20.00 ülekanne Tartust
- 20.05 õhtune kontsert Narvast. 1. Narva Meestelaulu Seltsi meeskoor. Juhatab K. Maasik. K. Türrpu, Mull' lapsepõlves rääkis. J. Simm, Aimeus. Soome rahvalaul „Möödas kõik“. E. Aav, Nooruse aeg. O. Hilmera, Koputaja. A. Läte, Pilvedele. A. Läte, Kuldrannake. Eesti rahvaviis „Neiu kurtmine“. A. Läte, Malemäng. G. Ernesaks, Hakkame mehed. 2. Sooloettekandeid. Esinevad: R. Siik (viul), T. Pajo (sopran), V. Muurmetsä (bariton), J. Rahr (klaver), L. Jürgenson (tenor) ja F. Malmstein (bariton). 3. Narva Kaitsemaleva puhkille orkester. E. Tamm, avamäng „Kalev ja Linda“. Irene-gavott. Tier, pop. „Mustlase elu“. Hasselman, Kavatiin (kornetisoolo — A. Veske). Stek, intermetso „Flirtation“. Paderevski, Menuett. Fučik, Florentsi marss
- Tartu** 579,2 / 512 / 0,5
- 10.00 ülekanne Narvast
- 17.30 ülekanne Tallinnast
- 18.30 reklaami ja heliplaate
- 18.45 ülekanne Tallinnast

- 19.30 ülekanne Narvast
- 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õendus
- 20.05 ülekanne Narvast
- Lahti** 1796,4 / 167 / 54
- Helsinki** 335,2 / 895 / 13,2
- 8.45 võimlemist naistele
- 9.15 võimlemist meestele
- 10.00 soomekeelne jumalateenistus
- 11.45 päevauudiseid
- 12.00 lõunakontsert. Weber: Euryanthe-avam. Melartin: Laadoga-laule. Leopold: Viini viise
- 12.45 jääteteid ★ 12.55 aeg, ilmat.
- Lahti**
- 13.00—15.00 kirjanduslik pärastlõuna
- Helsinki**
- 13.00 soomekeelne jumalateenistus
- 14.30 Helsinki linnaork. kontsert
- Lahti ja Helsinki**
- 15.00 rahvakontserdi viimane osa
- 16.00 võimlemist
- 17.00 heliplaate. Puccini: II ja III akt oop. „Boheme“ (Milano „Scala“)
- 18.00 ja 18.20 kõne
- 18.35 tšellosoolisid. Granados-Cassado: Intermetso. Haydn: Menuett. Hannikainen: Hällilaul
- 18.59 aeg, ilmateade ★ 19.10 kõne
- 19.30 laule klaveri saatel
- 19.55 kõne
- 20.15 viiulisoolosid
- 20.40 retsitaatsioon
- 21.00 populaarset muusikat orkestri ettek.
- 21.45 viimaseid teateid
- 22.10 kõne
- Stokholm** 426,1 / 704 / 55
- Motala** 1357 / 221 / 30
- 10.30—11.00 heliplaate
- 12.00—13.45 jumalateenistus
- 16.00—17.00 heliplaate
- 18.25—18.30 tšembalokontsert. Sveelinck: Toccata g-moll. Haydn: Sonata b-duur. Vivaldi-Bach: Kontsert d-duur tšembalole
- 18.00 õhtune jumalateenistus
- 19.30—20.15 juubelikontsert. Weber: Avamäng „Oberon'ile“. Mendelssohn-Bartholdy: Kontsert e-moll viiulile ja orkestrile
- 23.00—24.00 ajaviitemuusikat. Palmgren: Maiöö. Rameau: Gavott. Boulanger: Nokturn. Sjögren: Sa vaatled mind... Sjögren: Ma tahaks hõljuda... Rachmaninov: Serenaad. Ottosson: Katkeid „Miss Miam'ist“. Trobäck: Ta tantsib. Meyer: Ma olen armunud
- Oso** 1186 / 253 / 60
- 18.00 kontsert ★ 19.20—19.45 balalaika ja dombra ettek. ★ 20.30—21.00 muusikat ★ 21.30—22.15 orkestrikontsert. Kavas norra muusikat ★ 23.15 kontserdi järg. Kavas: Liszt, Saint-Saëns, Melartin, Wagner jt.
- Kalundborg** 1261 / 238 / 60
- 13.00—14.00 ringhäälingu orkester ★ 15.00—15.25 harmoonikakonts. ★ 15.25—15.55 helipl. ★ 16.25—18.00 rahvakontsert ★ 21.15—23.20 ork.-kontsert. Vaheaegil sõnalist ★ 23.20—23.35 Chopini klaveripalu ★ 23.35—24.00 ork.-kontserdi järg ★ 24.00—1.30 tantsumuusikat
- Luksemburg** 1304 / 230 / 150
- 9.45—10.00 heliplaate ★ 14.00—14.30 oreli-palu ★ 14.45 helipl. ★ 15.30 kontsert
- Inglise eeskava
- 18.00 British Picture Corporation'i kontserdid ★ 22.45 helipl. ★ 0.30 tantsumuus.

- Riia** 514,6 / 583 / 15
- Madona** 271,7 / 1104 / 20
- 9.30 Berlioz'i helitoid helipl.
- 10.00 populaarset muusikat helipl.
- 11.00—12.55 jumalateenistus
- 13.30 välissaatjate ülekanne
- 14.00—15.00 lastetund
- 15.30—16.00 kontsert
- 17.00—17.35 valsse heliplaadelt
- 19.09—20.00 ooperimuusikat. Kavas: Tsai-kovski, Nicolai, Offenbach jt.
- 20.05—21.05 india muusikat orkestri ettek. Kavas: Delmas, Lindemann, Aletter jt.
- 21.45—22.30 lõbusat muusikat. Kavas: Robrecht, Sousa
- 22.30—24.00 tantsumuusikat
- Kaunas** 1935 / 155 / 7
- 18.10—18.40 ork.-kontsert ★ 18.50—20.10 helipl. ★ 22.10—22.40 leedu muusikat ★ 22.00—22.30 kontsert
- Varssav** 1415 / 212 / 120
- Kattovice** 395,8 / 758 / 12
- 9.25 ja 9.40 heliplaate
- 11.00 kreeka-katol. jumalateenistus
- 12.00 heliplaate
- 12.57 aeg, Krakovi fanfaare
- 13.15—15.00 Varssavi filharmoonia hommikukontsert. Kavas: Mozart, Vivaldi, Wagner jt.
- 15.30 poola laule heliplaadelt
- 16.20—17.00 jazzmuusikat
- 17.30—17.45 viiulisoolosid Yehudi Menuhin'i ettek. (helipl.)
- 18.15—19.00 vaimulikke laule koori ettek.
- 19.40—20.00 laule klaveri saatel
- 20.05—20.30 mitmesugust
- 20.52—21.50 sümfoniaorkestri kontsert. Kavas: Moniuszko, Smetana, Berlioz, Falla, Musorgski jt.
- 23.25 ja 0.05 tantsumuusikat kohvik „Gastronomja'st“
- Heilsberg** 291,0 / 1031 / 75
- 7.35—9.00 Bremeni sadamakontsert
- 10.00—11.45 evang. hommikpalve
- 13.00—15.00 lõunakontsert.
- Vaheaegil, 14.00 sõnalist
- 16.00—16.30 puhkillede kammermuusikat
- 16.30—17.00 muusikat lastele
- 17.00—19.00 ajaviitekontsert. Kavas: Künnecke, Dreyer, Joh. Strauss, Amadei, Lincke, Komzka jt.
- 19.20—19.50 Gretsaninovi klaveritrio op. 38
- 20.00—21.00 „Danzigadmiral“, kuuldemäng
- 21.10—23.00 õhtukontsert. Kavas: Schubert, Respighi, Borodin, Dvorak jt. Vaheaegil, ca. 22.00 sõnalist
- 24.00—1.00 tantsumuusikat
- Königsusterhausen** 1571 / 191 / 60
- 7.35—9.00 Bremeni sadamakontsert
- 9.55—11.05 hommikpüha
- 12.30—13.00 Haydni VI sümfonia
- 13.05—13.55 lõunakontsert Königsbergist
- 13.05—13.55 lõunakontsert Münchenist
- 18.30—19.00 lõbusat ajaviidet
- 19.00—19.50 heliplaate
- 21.00—23.00 „Tsaar ja puusepp“
- 24.00—1.30 tantsumuusikat
- Breslau** 315,8 / 959 / 60
- 7.35—9.15 Bremeni sadamakontsert
- 9.25—10.05 Wetz: Keelp. kvartett f-moll
- 10.10 katol. hommikpüha
- 11.10 orelipalu ja koorilaule
- 12.00 koorikontsert ja vokaalsoliste
- 13.00—15.00 lõunakontsert
- 15.30—16.30 heliplaate
- 17.00—19.00 ajaviitekontsert. Kavas: Künnecke, Dreyer, Joh. Strauss, Amadei,

Lincke, Komzak, Blon jt.
19.30—20.00 Bronislav von Pozniak mängib
Schumanni helitöid
21.00—23.00 kirev kava
23.30 muusikat Austriast

Langenberg 455,9 / 658 / 60

7.35—9.15 Bremeni sadamakontsert
10.45—11.00 Mozarti klaverisonaate
12.20 orelipalu
13.00—15.00 lõunakontsert
15.00—15.45 lõbusat ajaviidet
18.00—19.00 videvikontsert (bariton, viiul, klaver). Kavas: Schubert, Beethoven, Wolf jt.
20.00—20.30 koorikontsert
21.10—23.00 õhtukonts. Kavas: Schubert, Respighi, Rimski-Korsakov, Borodin, Dvorak, Lortzing jt. Vaheajal kõne
23.20 vahe-eeskava
24.00—1.30 tantsumuusikat Königsbergist

Stuttgart (Mühlacker) 522,6/574/100

7.35—9.15 Bremeni sadamakonts. ★ 10.00—10.45 hommikpüha ★ 12.00—13.00 rahvapäraseid laule ★ 13.00 R. Wagneri helitöid ork. ettek. ★ 13.30—14.00 sõjaväekonts. ★ 14.15—15.35 helipl. ★ 17.00—19.00 pärsatl.-kontsert Königsbergist ★ 19.50—20.10 klaveripalu ★ 20.30—21.00 viiulisoolosid ★ 21.00—23.00 Boieldieu koomil. ooper „Valge daam“ ★ 23.40 vahe-eeskava ★ 24.00 tantsumuusikat ★ 1.00—3.00 õõmuusikat

München 405,4 / 740 / 100

7.35—9.15 Bremeni sadamakontsert ★ 9.45—10.20 orelikontsert ★ 11.50 lugemistund ★ 12.15 Joh. Seb. Bacni pojad heliloojadena ★ 13.00 orkestrikontsert ★ 14.00—15.00 lõunakontsert ★ 15.30—16.30 heilplaate ★ 17.00—18.30 videvikontsert. Kavas: Bach, Bece, Delibes, Joh. Strauss, Ziehrer, Luigini jt. ★ 19.50—20.20 tsitrikvarteti ettek. ★ 20.30 vokaal- ja intrum-soliste ★ 21.35—22.15 „Mucki“, Klotzi traagikomöödia ★ 22.15—23.00 tantsumuusikat ★ 23.30—1.00 õõmuusikat Leipzigit

Leipzig 382,2 / 785 / 120

7.15—9.15 Bremeni sadamakontsert
9.30 hommikpalve
10.15—10.45 koorilaule
13.00 orkestrikontsert
14.00—15.00 lõunakontsert
15.35 autoritetund
16.00—16.35 laule baritoni ja bassi ettek.
17.00—18.20 videvikontsert Königsbergist
19.00—19.30 Spohr: Dopeltkvartett nr. 1 d-moll
21.00—23.00 orkestrikontsert Berlinist. Kavas: Wagner, Schillings, Liszt, Ziehrer
23.20—1.30 tantsumuusikat.

Praha 470,2 / 638 / 120

8.30 varane kontsert
9.30—10.00 kammerkoori kontsert
10.15—10.25, 10.45—11.00 ja 11.40—12.00 heilplaate
12.00—13.00 orkestrikontsert ja soliste
13.45—14.30 ringhäälingu orkester. Kavas: Nedbal, Košťal, Friml jt.
17.00—18.30 pärsatl.-kontsert orkestri ja solistide kaastegevusel. Kavas: Schubert, Fibich, Dvorak jt.
18.50 heliplaate
19.00—20.00 saksa eeskava
21.05—23.00 sümfooniakontsert Smetana-saalist

Viin 506,8 / 592 / 120

9.05—10.15 heliplaate
10.55—12.00 jumalateenistus
12.20 orkestrikontsert
13.30—15.00 ajaviitekontsert
16.05 raamatutetund
16.30—17.30 kammermuusikat. Kavas: Beethoven, Dvorak
18.30 autor esineb
19.00—20.45 ajaviitekontsert. Kavas: Suppé, Lehar, Dostal, Kalman, Jos. Straus
21.00—23.00 kuuldemäng
23.15 tantsumuusikat

Budapest 550,5 / 545 / 120

11.00 jumalateenistus
13.30 ooperiorkestri kontsert. Kavas: Auber, Gluck, Mozart, Liszt, Strauss jt.
15.00—16.00 heliplaate
16.45—17.30 trio-kontsert
18.00—18.45 salongkapelli kontsert. Kavas: Offenbach, Poor, Puccini jt.
19.30—20.30 mustlasmuusikat
21.00 Kalmani operett „Süßsmanöver“. Ülekanne stuudiost
23.15 tantsumuusikat
24.00 salongkapelli kontsert

Bukarest 364,5 / 823 / 12

Brasov (Radio Romania) 1875/160/20
11.45 vaimulikku muusikat ★ 12.00 sümfooniakontsert (helipl.) ★ 13.00—14.00 lõunakonts. (helipl.) ★ 14.20 ajav.-muus. ★ 18.00—19.00 pärsatl.-kontsert ★ 20.20—20.45 Havaï-trio ettek. ★ 21.00 laule ★ 21.20—22.00 ringhäälingu orkester. Kavas: Flotov, Verdi, Offenbach, Vieniavski, Dnicu jt. ★ 22.15—22.45 kontserdi järg

Milano 368,6 / 814 / 50

18.00—19.00 muusikat ★ 22.00 ooperi ülekanne

Paris (Poste Parisien) 312,8/959/60

11.00 ja 11.30 helipl. ★ 12.30 kontsert ★ 13.05 ja 13.15 helipl. ★ 14.30 kontsert ★ 20.35 helipl. ★ 20.45 ajav.-muus. ★ 21.10 mustlasmuus. ★ 21.55 laule ★ 22.50—23.25 ajav.-muusikat

London National 261,1 / 1149 / 50

Daventry 1500 / 200 / 25

Ainult Daventry
14.30 kontsert ★ 15.15 ork.-kontsert ★ 16.00—16.40 ballaade helipl. ★ 17.00 kontsert ★ 18.00 baritonisoolosid

London ja Daventry

19.00—19.45 Händeli helitöid soprani, viiuli ja oreli ettek. ★ 21.30—21.55 orelipalu ★ 23.30—0.30 orkestrikontsert

Moskva „Stalin“ 360,6 / 832 / 100

17.00—18.00 kontsert ★ 18.25 Bizet ooper „Carmen“ ★ 23.30 tantsumuusikat

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500

5.15 muusikat ★ 7.30 hommikumuusikat ★ 10.00 helipl. ★ 11.15—12.15 kontsert külale ★ 21.00—22.00 kirjanduslik saade

Esmasp. 9. aprillil

Tallinn 410,4 / 731 / 20

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 välismaisi päevauudiseid
18.30 heliplaate
18.45 kodumaisi päevauudiseid
19.00 ülekanne Tartust
19.30 ins. F. Olbrei raadiovestlus
20.00 ülekanne Tartust
20.05 muusika-teaduslik kontsert. Kavas: J. S. Bachi ja R. Schumanni helitöid. Esineb „Collegium Musicum'i“ segakoori soliste ja ringhäälingu orkester. Seletusi annab prof. A. Topman
21.30 heliplaate. Goldmark, avamäng „Sakunatala“. — Viini filharmoonia orkester. Juh. Cl. Krauss. Wagner, avamäng „Faust“. — Londoni sümfoonia orkester. Juhatab Albert Coates

Tartu 579,2 / 512 / 0,5

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 ülekanne Tallinnast
19.00 inglise keele tund (mag. Silvet)
19.30 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmataade ja ajanähtaja-õendus
20.05 ülekanne Tallinnast

Lahti 1796,4 / 167 / 54

Helsinki 335,2 / 895 / 13,2

Igal äripäeval
8.30—8.45 soomekeelne palvetund
12.00 valuutakursid
12.05 heliplaate
12.30 bõrsiteateid

12.45 päevauudiseid
12.59 aeg, ilmataade
18.50 päevauudiseid soome keeles
18.59 aeg, ilmataade
21.45 viimaseid teateid soome keeles

17.00 ja 17.20 kõne
17.35 rumeenia rahvamuusikat helipl.
18.05 kõne ★ 18.25 kõne
19.15 inglise keelt
19.45 viiulisoolosid. Kreisler: Schwanee river. Liliukalani-Kreisler: Aloha Oe. Chopin-Kreisler: Mazur. Grainger-Kreisler: Molly on the Shore. Saint-Saëns: Havanaise
20.10 „Nainen vain“, kuuldemäng
20.40 ringhäälingu orkester. Seletusi dr. Toivo Haapanen. Beethoven: Egmont-avam. Smetana: Moldau, sümf. luuletis. Palmgren: Pastoral-süit. Bizet: Seguldilla oop. „Carmen“. Mezzacapo: Napoli; tarantella
22.15 kõne

Stokholm 426,1 / 704 / 55

Motala 1357 / 221 / 30

19.00—19.55 heliplaate
18.05—18.30 mängumeestemus.
20.30—21.15 kabaree
23.00—24.00 ajaviitemuusikat. Mozart: Titus, avamäng. Nevin: Päev Venetsias, süit. Mayer: Marionetid, intermetso. Paschek: Canzonetta. Delibes: Cardas „Coppelia'st“. Carreno: Väike valss. Suk: Rahvatants, intermetso. Fridén: Kevadlilleu. Conradi: Offenbachiana

Oso 1186 / 253 / 60

14.00—15.00 helipl. ★ 18.00—19.00 ajaviitekontsert ★ 19.30—20.00 havaï muusikat ★ 20.50—21.35 Griegi romansse vokaalsolist. ettek. ★ 23.15 koorikontsert

Kalundborg 1261 / 138 / 60

13.00—15.00 ajav.-kontsert ★ 16.00—18.00 instrum.-ansambli kontsert ★ 21.00—21.50 vanemat tantsumuusikat ★ 22.40—23.00 vokaalduette 18. sajandist ★ 23.15—24.00 orkestrikontsert ★ 24.00—1.30 tantsumuus.

Luksemburg 1304 / 230 / 150

9.45—10.00 heliplaate ★ 14.00—15.20 ork.-kontsert ja vaheaegil teateid ★ 15.20—16.00 heliplaate

Tšehhi eeskava

21.00 heliplaate ★ 21.20 ork.-kontsert. Kavas: Weinberger, Dvorak ★ 22.00—22.15 Dvorak: Slaavi tantsud nr. 4 ja 8 (helipl.) ★ 22.35 ork.-kontsert. Kavas: Rossini, Gounod, Meyerbeer jt. ★ 23.15—23.45 tšehhi heliloojad (helipl.) ★ 23.50 kontserdi järg ★ 23.55 Dvoraki kontsert tšellile ja orkestrile (helipl.) ★ 0.30 tantsumuusikat

Riia 514,6 / 583 / 15

Madona 271,7 / 1104 / 20

7.00 läti laule
7.05 võimlemist
7.40 hommikkontsert
11.00 jumalateenistus
16.45—17.30 heliplaate
19.00—19.30 šrammelmuusikat
20.35—21.05 Comedian Harmonists (helipl.)
21.25—22.00 populaarne kontsert. Kavas: Amadei, Paderevski, Grieg, Joh. Strauss
22.15 vene laule ja aariad
22.35 orkestrikontsert. Kavas: Arensky, Jansons, Dvorak, Rubinstein jt.

Kaunas 1935 / 155 / 7

18.20—18.40 helipl. ★ 20.30—21.00 õhtukontsert ★ 21.20—21.40 laule ★ 22.00—23.30 kammermuusikat ★ 23.00—23.30 kontsert

Varssav 1415 / 212 / 120

Kattovice 395,8 / 758 / 12

8.25 ja 8.40 heliplaate
12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05—13.30 ja 13.33—13.55 heliplaate
16.55—17.40 solistidekontsert (tšello, bass)
17.55—18.50 ajaviitemuusikat. Kavas: Leopold. Rathaus, Medici jt.

19.20—20.00 salongmuus. helipl.
20.05—20.25 mitmesugust
21.07—22.00 läti muusikat orkestri ettek.
Kavas: Medinš, Kalnins jt.
22.15 ajaviitemuusikat. Kavas: Auber,
Pachernegg, Kettelbey, Coschell jt.
23.00 ja 0.05 tantsumuusikat „Adria'st“

Heilsberg 291,0 / 1031 / 75

6.50 võimlemist
7.20—9.00 hommikkontsert
9.30—10.00 võimlemist naistele
12.30—14.00 lossikontsert
14.05—15.30 heliplaate
17.00—19.00 pärastl.-kontsert. Kavas: Mascagni, Carabella, Zandonai, Verdi, Lincke, Armandola, Suppé jt. Vaheajal, ca. 18.00 raamatututund
20.00—21.00 õhtukontsert. Kavas: Reger, Grieg, Rossini, Dvorak, Brahms jt.
21.15 rahvustund „Lihtsa elu peegel“. Justustaja Rhein-Maini piirkonnas
22.00—22.30 laule soprani ettekandes
23.20 vahe-eeskava

Königsvusterhausen 1571 / 191 / 60

7.30—9.00 varane kontsert
13.10—13.55 lõunakonts. helipl. Ajaviitemuus., laule ja marsse
16.45 raamatutund
17.00—18.00 pärastl.-kontsert Leipzigit
19.00—19.55 muusikat aastast 1720. Kavas: Becker, Tellmann, Händel, Buxtehude
21.15—22.00 v. Heilsberg
22.00—23.00 heliplaate ja lõbusat ajaviidet
24.00—1.30 õhtukontsert. Kavas: Gade, Komzak, Drigo, Alibout, Jones, Blankenburg jt.

Breslau 315,8 / 959 / 60

7.25—9.00 hommikkontsert
13.00—14.20 lõunakonts. Münchenist
14.40—15.25 ajaviitemuus. helipl.
17.00—18.30 ajaviitekonts. Kavas: Bruckner, Schumann, Humperdinck, Wagner, Schubert jt.
20.00—20.40 rahvakontsert Langenbergist
21.15—22.00 v. Heilsberg
22.00—23.15 ajaviitemuusikat. Kavas: Siileesia helloloojaid
23.20 vahe-eeskava
24.00—1.30 õökontsert. Kavas: Gade, Kling, Komzak, Drigo, Alibout, Jonas jt.

Langenberg 455,9 / 658 / 60

8.00—9.00 hommikkontsert
13.00—13.45 ajaviitekontsert Münchenist
14.00—15.45 lõunakontsert
17.00—18.00 pärastl.-kontsert. Kavas: Balfe, Puccini, Cortopassi, Delibes, Lincke jt.
18.15—19.00 videikkontsert (kitarr, viiul, vioola, tsello ja klaver). Kavas: Brahms, Boccherini
19.20—19.40 itaalia keelt
20.00—21.00 õhtumuusikat Breslaust
21.15—22.00 v. Heilsberg
22.00—22.30 Respighi: Kontsert viiulile ja orkestrile
23.20 vahe-eeskava
24.00—1.30 õhtumuus. Hamburgist

Stuttgart (Mühlacker) 522,6/574/100

8.10—9.15 helipl. ★ 11.10 Liszti klaveripalu ★ 11.40 mustlaslaule sopr. ettek. ★ 12.00—12.25 helipl. ★ 13.00—14.00 heliplaate ★ 14.20—14.50 ja 15.00—15.30 lõunakontsert ★ 16.15 vanu Itaalia meistreid viiuli ja klaveri ettek. ★ 17.00—18.00 pärastl.-kontsert Leipzigit ★ 18.00—18.45 tantsumuusikat ★ 19.25—19.45 prantsuse keelt ★ 20.00—20.45 ajaviitekontsert. Kavas: Suppé, Jones, Zeller ★ 21.15 v. Heilsberg ★ 22.15—23.00 Mozarti serenaad 13 puhkpillile b-duur ★ 23.40 vahe-eeskava ★ 24.00 vanemat tantsumuus. ★ 1.00 2.00 õömuusikat

München 405,4 / 740 / 100

7.45—8.15 helipl. ★ 8.25—9.00 varane kontsert helipl. ★ 13.00—13.55 lõunakontsert ★ 13.55—14.15 rahvapäraseid viise ★ 14.35—15.30 helipl. ★ 16.10—16.30 hällilaule aldi

ettek. ★ 16.30—16.50 lugemistund ★ 17.00

—18.30 videikkontsert. Kavas: Mozart, Schubert, Lortzing, Siede jt. ★ 18.50—19.10 laule kitarril ettek. ★ 19.30—19.50 heliplaate ★ 20.00—20.40 Chopini helitöid ★ 21.15 vaata Heilsberg ★ 22.00—23.00 Puccini ooper „Mantel“ ★ 23.20 vahe-eeskava ★ 24.00—1.00 kammermuusikat

Leipzig 382,2 / 785 / 120

7.20—8.00 heliplaate
8.10—10.00 varane kontsert
13.00—14.15 lõunakontsert
14.25—15.00 heliplaate
15.45—16.15 viiulisoolosid
17.00—18.00 pärastl.-kontsert. Kavas: Schubert, Grabner, Humperdinck, Sibelius, Tšaikovski jt.
18.20—18.50 orelikontsert
19.15—20.35 rahvakontsert
21.15—22.00 v. Heilsberg
22.00—22.45 d'Alberti 70 a. sünnipäevaks tema muusikaline naljamäng „Ärareis“
22.45 lõbusat kirjandust
23.20 kõne Austriast ja lõpuks kammermuusikat
24.00—1.30 õömuusikat

Praha 470,2 / 638 / 120

12.05—12.55 populaarne kontsert
13.10—13.25 heliplaate
13.35—14.35 ringhäälingu orkester. Kavas: Aust. Nedbal, Hrudy jt.
14.45—14.55 heliplaate
17.00—17.50 pärastl.-kontsert. Kavas: Dvorak, Cherpentier, Henneberg jt.
18.15—18.35 klarnetisoolosid
18.50—19.15 klaveripalu
19.25—20.00 saksa eeskava
20.20—20.45 Spohri helitöid
22.00—22.30 opereti ülekanne
22.00—23.00 kontsert

SUURIM valik jalgrattaist
WANDERER,
BRENNABOR,
HOPPER,
SWIFT ja ROYAL-ENFIELD
K.-m. LIER & ROSSBAUM
Tallinn, Viru 7

Viin 506,8 / 592 / 120

13.00—14.00 lõunakontsert
14.10—15.00 lõunakontserdi järg
17.35—18.10 pärastl.-kontsert (helipl.). Paul Godwin'i orkester mängib
18.35—19.05 Beethoven: Sonata viiulile ja klaverile es-duur. Lõpuks laule opere-test soprani ettek.
19.30 inglise keelt
20.00—21.45 ajaviitekontsert. Kavas: Czibulka, Robrecht, Leopold, Ziehrer jt.
22.00—23.00 Schubert: Messe as-duur
23.15 õhtukontsert. Kavas: Grieg, Mascagni, Smetana, Sullivan, Lehár, Offenbach, Ganne jt.

Budapest 550,5 / 545 / 120

13.05 salongkapelli kontsert
14.30 raadiokontsert
18.30—19.30 heliplaate
20.00—20.30 klarnetikontsert
21.10 Lehár-kontserdi ülekanne. Juhatab Franz Lehár
23.30 mustlasmuusikat
0.20 trio-kontsert

Bukarest 364,5 / 823 / 12

Brasov (Radio Romania) 1875/160/20

13.00—14.00 lõunakonts. (helipl.) ★ 14.20 ajav.-muusikat helipl. ★ 18.00—19.00 ja 19.20—20.00 ringh. orkester. Kavas: Fucik, Offenbach, Bizet, Grieg, Weber, Kettelbey, Eilenberg jt. ★ 20.20—20.45 heliplaate ★ 21.00 koorikonts. ★ 21.30 tsellosoolosid ★ 22.15—22.45 rumeenia muus. (laule) ★ 23.00 muusikat rest. „Karpatsz“

Milano 368,6 / 814 / 50

20.40—20.55 ja 21.45 helipl. ★ 22.00 konts.
Pariis (Poste Parisien) 312,8/959/60

14.10 ork.-kontsert ★ 19.57 ja 20.40 helipl.

★ 21.55—23.10 kontsert

London National 261,1 / 1149 / 50

Daventry 1500 / 200 / 25

14.00 orelipalu ★ 14.45 ork.-kontsert ★ 16.00 helipl. ★ 17.00—18.00 ork.-kontsert (1500) ★ 18.30—19.15 ork.-kontsert (1500) ★ 19.15—20.00 tantsumuusikat (261,1) ★ 23.35—0.50 ork.-kontsert ★ 0.50—2.00 tantsumuusikat (1500)

Moskva „Stalin“ 360,6 / 832 / 100

17.00 teemiline kontsert. Kammermuusikat. Kavas: Grieg, Debussy, Stepanin jt. ★ 18.25 Verdi ooper „Traviata“ ★ 22.30 tantsumuusikat

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500

5.15 muusikat ★ 7.30 hommikumuus. ★ 19.30—20.30 muus. külale. Kavas: Musorgski, Saint-Saëns, Rachmaninov, Schubert ★ 21.00—22.00 õhtukontsert

Teisip. 10. aprillil

Tallinn 410,4 / 731 / 20

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 välismaisi päevauudiseid
18.30 lastetund (esineb E. Lastesõprade ühingu kasvandikke)
19.00 kodumaisi päevauudiseid
19.15 heliplaate
19.30 mag. Jakob Lukats: Reisil Vaikse ookeani saartele. Uus Guinea saar.
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. Juh. R. Palm. Orkester: Dvorak, avam. „Minu kodu“. Koštal, Albaania süit nr. 1. Metsasarvesoolosid — Albert Köheli. Orkester: Tšaikovski, a) Romans F-moll, b) fantaasia oop. „Jolanthe“
21.00 esperantokelne nädalakroonika
21.10 konts. järj. Orkester: Paderevski, Menuett, Bizet, L'Arlesienne süit II
21.30 heliplaate. Sarasate, a) Introduktsioon ja tarantella. b) Romanza Andaluza. — Erica Morini (viiul). c) Zapateado. — Laszlo Szentgörgyi (viiul). d) Mustlasviisid. — M. Zino Francescetti (viiul)

Tartu 579,2 / 512 / 0,5

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmteade ja ajanäitaja-õidendus
20.05 ülekanne Tallinnast

Lahti 1796,4 / 167 / 54

Soome keeles

14.00 Ramblers orkester
18.00 kõne ★ 18.25 laule
19.15 kõne
19.40 ringhäälingu ork. Döring: Mars. Flotov: Avam. „Rübezahl“. Tšaikovski: Valss serenaadist op. 48. Morena: Popurii. May: Serenaad. Myddleton: Fantoombrigaad
20.20 humoresk
20.40 klaveripalu. Sibelius: Sonatiin a-duur. Linko: Capriccio; Toccata. Debussy: D'Apres Monsieur Scerny
21.00 kõne
21.20 heliplaate

Helsinki 335,2 / 895 / 13,2

Rootsi keeles

17.00 Lahti ★ 18.00 humoresk
18.25 õne ★ 18.40 turuteateid
19.15 laule ★ 19.40 Lahti ★ 20.00 kõne
20.40 Lahti ★ 21.00 kõne ★ 21.20 Lahti

Stokholm 426,1 / 704 / 55

Motala 1357 / 221 / 30

18.45—19.45 heliplaate
21.00—22.15 koorikontsert
23.00—34.00 ringhäälingu orkester. Kallstenius: Avam. naljamängule. Reger:

Ballettsüit. Mozart: Kontsert a-duur viiulile ja orkestrile. Beethoven: Avamäng „Fidelio'le“

Oslo 1186 / 253 / 60
14.00—15.00 helipl. ★ 18.00—18.45 helipl. ★ 19.10—19.30 akordeoni ettek. ★ 20.30—21.00 kontsert (bass ja orel) ★ 21.30—22.40 ork.-kontsert. Kavas: Wagner, Kodaly, Atterberg ★ 23.15 duette operetest

Kalundborg 1261 / 238 / 60
13.00—15.00 ajaviitekonsert ★ 16.30—18.30 ringhäälingu orkester ★ 21.00—21.25 muusikat kahel klaveril ★ 23.05—24.00 ringhäälingu orkester

Luksemburg 1304 / 230 / 150
9.45—10.00 helipl. ★ 14.00—15.20 orkestrikontsert. Kavas: Delibes, Rust, Dvorak, Albeniz-Salabert jt. Vaheaegil teated ★ 15.20—16.00 heliplaate

Belgia eeskava
21.00—22.15 ork.-kontsert. Kavas: Puccini, Komzak, Tšaikovski, Weber jt. ★ 22.35—23.00 orkestrikontsert ★ 23.15—23.45 laule soprani ettek. ★ 23.50 sümfooniakontsert helipl. ★ 0.30 tantsuplaate

Riia 514,6 / 583 / 15
Madona 271,7 / 1104 / 20

7.00 koraal
7.05 võimlemist
7.40 hommikkontsert
16.00—16.30 popul. muusikat
17.30—18.00 J. S. Bachi klaveripalu
20.35—21.05 Itaalia heliloojaid ork. ettek. Kavas: Cherubini, Boccherini, Luigini
21.30—22.00 populaarseid itaalia laule
22.10 ooperimuusikat. Kavas: Rossini, Verdi, Cilea, Leoncavallo, Rossini

Kaunas 1935 / 155 / 7
18.20—18.40 helipl. ★ 18.20—18.40 laule ★ 20.30—21.00 õhtukontsert ★ 21.20—21.50 koorikontsert ★ 22.10—22.30 kontsert. Kavas: Maelhoff, Smith, Saint-Saëns jt. ★ 23.00—23.30 kontserdi järg. Kavas: Elliot, Smetana jt.

Varssav 1415 / 212 / 120
Kattovice 395,8 / 758 / 12

8.25 ja 8.40 heliplaate
12.57 aeg. Krakovi fanfaare
13.05—13.30 ja 13.33—13.55 salongorkestrikontsert
16.40—17.25 ajav.-muusikat helipl.
17.55 laule metsosoprani ettek.
18.15—18.50 orkestrikontsert. Kavas: Mozart, Beethoven
19.20—20.00 Rozycki helitöid vokaalsol. ettek.
20.05—20.25 mitmesugust
21.02—21.40 vokaalmuusikat
22.00 Mascagni ooper „Isabeau“. Ülek. Milano „Scala'st“

Heilsberg 291,0 / 1031 / 75

6.50 võimlemist
7.30—9.00 hommikumuusikat
9.30—10.00 võimlemist naistele
12.30 heliplaate
13.00—14.00 lõunakontsert Berliinist
14.05—15.30 ajaviitekonsert
17.00—18.50 pärastlõunekonts. Kavas: Glasunov, J. Strauss, Ljadov, Glinka, Ponchielli jt.
Vaheaegil. ca. 17.50 sõnalist
19.20—19.50 J. Bittneri keelp.-kvartett nr.1. a-duur
20.00—21.00 slaavi muusikat ork. ettekandes. Kavas: Mussorgski, Rachmaninov, Glasunov
21.15—22.15 rahvustund Königsvusterhausenist. Kaasaegseid saksa heliloojaid. Reznicek: Kevadavamäng; Dressel: Saksa muinasjutu-süit. Vollerthun: Laule. Zschorlich: Ländler. Frankenstein: Serenaad
22.35 laule baritoni ettekandes
23.20 vahe-eeskava

Königsvusterhausen 1571 / 191 / 60
7.30—9.00 varane kontsert
12.30—13.00 laule soprani ja baritoni ettek.

13.10—13.55 lõunakontsert helipl.
15.00—16.00 Weber „Freischütz“ lühioop. helipl.). Lõpuks balletimuusikat
17.00—18.00 videvikkontsert Münchenist
18.45—19.30 ajaviitemuusikat
20.00—21.00 kuuldepala
21.15—22.15 v. Heilsberg
22.15—23.00 laule
24.00—1.00 laule soprani ja baritoni ettek.
Breslau 315,8 / 959 / 60
7.25—9.00 hommikkontsert
13.00—14.20 lõunakonts. Münchenist
14.40—15.25 heliplaate
16.10—16.40 vokaalkvarteti ettek.
17.00—18.00 pärastl.-kontsert. Kavas: Laukien, Komzak, Auber, Richter jt.
18.20—18.45 uut flöödimuusikat
19.00—19.50 ajaviitekonsert. Kavas: Grossmann, Lortzing jt.
21.15—22.15 v. Heilsberg
22.15—23.10 Umberto Urbano laulab
23.20 vahe-eeskava
24.00—1.30 öökonsert. Kavas: Koschinsky, R. Strauss, Zeller, Suppé, Joh. Strauss

Langenberg 455,9 / 658 / 60
8.00—9.00 hommikkontsert
13.00—13.45 ajaviitekonsert
14.00—14.45 ja 15.00—15.45 lõunakontsert
17.00—18.00 pärastl.-kontsert Leipzigist
18.15—19.00 d'Alberti helitöid orkestri ja vokaalsolistide ettek.
20.00—21.00 õhtumuusikat. Kavas: Beethoven, Komzak, Verdi, Dvorak, Grieg jt.
21.15—22.15 v. Heilsberg
22.15—23.00 kirev tund
23.20 klaverikunstnik Greef'i kontserdi ülekanne Brüsselist
0.30 heliplaate

Stuttgart (Mühlacker) 522,6/574/100
8.10—9.15 heliplaate ★ 11.10 tšellosooloid ★ 11.40—12.25 tuntud lauljaid (helipl.) ★ 13.00—14.00 lõunakontsert ★ 14.20—14.50 laule operetest (helipl.) ★ 15.00—15.30 paraadmarsse helipl. ★ 16.00—16.30 klaveripalu ★ 17.00—18.30 pärastl.-kontsert ★ 18.45—19.00 vestlus ★ 19.25—19.45 itaalia keelt ★ 20.00—21.00 kuuldepala ★ 21.15—22.15 v. Heilsberg ★ 22.15—23.00 R. Wagner: Siegfried-idüll. Kõne tema saamisest, vormist ja sisust. Kaasteg. ringh. orkester ★ 23.40 vahe-eeskava ★ 24.00 kuulsaid soliste ★ 1.00—2.00 öömuusikat

München 405,4 / 740 / 100
8.25—9.00 heliplaate ★ 13.00—14.15 lõunakontsert ★ 14.35—15.30 heliplaate ★ 17.00—18.30 videvikkontsert. Kavas: Clemens, Spöhr, Jos. Strauss, Leopold, Verdi jt. ★ 18.50—19.10 laule aldi ettek. ★ 19.30—19.50 klaveripalu ★ 20.00—21.00 soovikontsert helipl. ★ 21.15—22.15 v. Heilsberg ★ 23.20 vahe-eeskava ★ 24.00—1.00 öömuus.

Leipzig 382,2 / 785 / 120
7.20—7.35 heliplaate
9.15—10.00 varane kontsert helipl.
13.00—14.25 lõunakontsert
14.25—15.00 rahvamuusikat helipl.
17.00—18.00 pärastl.-kontsert. Kavas: Lachner, Grieg, Lortzing, Joh. Strauss jt.
18.00—18.25 uusi laule soprani ettek.
19.15 ajaviitekonsert
19.50 inglise rahvamuusikat orkestri ettek.
21.15—22.15 v. Heilsberg
23.20 heliplaate
24.00—1.00 ajaviitekonsert

Praha 470,2 / 638 / 120
12.05—12.55 politsei-ork. kontsert
13.10—13.25 heliplaate
13.35—14.35 salongork. kontsert
14.45—14.55 heliplaate
17.00—17.05 sõjaväekontsert. Kavas: Dvorak, Donizetti, Balling jt.
19.25—20.00 saksa eeskava
20.30—0.15 Mussorgski ooper „Boris Godunov“

Viin 506,8 / 592 / 120
13.00 lõunakontsert (helipl.)
13.30—14.00 ajaviitemuusikat (helipl.)
14.10 ajaviitekonserti järg

14.30—15.00 talupojaviise (helipl.)
16.20—16.35 kõne päevapildistamisest
17.05—17.50 pärastl.-kontsert. Muusikat helifilmest (helipl.)
18.35—19.05 fantaasiad ja tantse. Kavas: Haydn, Chopin, Brahms jt. (klaver)
19.30—19.55 prantsuse keelt
20.00 ajaviitekonsert. Kavas: Joh. Strauss, Ziehrer, Eysler, Macho, Komzak jt.

21.15 **A. Bruckner'i IX sümfoonia d-moll**
22.20—22.50 nädala följeton
23.05 mustlasmuusikat Budapestist
Budapest 550,5 / 545 / 120

13.05 heliplaate
14.30 mustlasmuusikat
18.30—19.00 tantsumuusikat
19.30—20.10 viiulikontsert
20.30 Lehari operett „Giuditta“
0.30 mustlasmuusikat

Bukarest 364,5 / 823 / 12
Brasov (Radio Romania) 1875/160/20
13.00—14.00 ja 14.20 heliplaate ★ 18.00—19.00 ja 19.20—20.00 pärastl.-kontsert ★ 20.20—20.45 helipl. ★ 21.00 vanu romansse ★ 21.20—22.00 ringh. orkester ★ 22.15—22.45 kontserdi järg

Milano 368,6 / 814 / 50
18.10—18.55 muusikat ★ 20.40—20.55 ja 21.05 helipl. ★ 21.55 Mascagni ooper „Isabeau“

Pariis (Poste Parisien) 312,8/959/60
14.30 helipl. ★ 20.30 Paderevski ettekand. klaveril (helipl.)

London National 261,1 / 1149 / 50
Daventry 1500 / 200 / 25
14.00 orelipalu ★ 14.30 ajaviitemuusikat ★ 15.30 tantsuplaate ★ 16.00 ork.-kontsert ★ 17.00 ork.-kontsert (1500) ★ 18.30—19.15 kvarteti ettek. (1500) ★ 19.15—20.00 tantsumuus. (261,1) ★ 21.20—22.30 puhkpill.-orkestri kontsert ★ 23.20—0.25 soliste ★ 0.30—2.00 tantsumuusikat (1500)

Moskva „Stalin“ 360,6 / 832 / 100
17.00—18.00 kontsert ★ 19.30 kontserdi ülekanne konservatooriumist ★ 23.30 tantsumuusikat

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500
5.15 ja 7.30 muusikat ★ 19.30—20.30 saade kulale ★ 21.00—22.00 operett „Montmartre kannike“

Keskn. 11. aprillil

Tallinn 410,4 / 731 / 20

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 välismaisi päevauudiseid
18.30 põllumajanduslikke teated
18.45 kodumaisi päevauudiseid
19.00 ülekanne Tartust
19.30 vann. adv. A. Susi: Ehitusmäärused
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kaitseministeeriumi puhkpile orkestri kontsert. Juhatab kaitseväge orkestre inspektor ltn. G. Reder
21.30 vana tantsumuusikat heliplaatidelt

Tartu 579,2 / 512 / 0,5
18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 ülekanne Tallinnast
19.00 soome keele tund (R. Janno)
20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õendus
20.05 ülekanne Tallinnast

Lahti 1796,4 / 167 / 54
Helsinki 335,2 / 895 / 13,2

17.00 orkestrikontsert
17.35 kõne ★ 18.00 lastetund
18.40 10 min. tütarlastele
19.15 esperanto keelt ★ 19.40 kõne
20.05 ringhäälingu orkester. Schubert: Sümf. h-moll. Bellini: Kaks aariat oop. „La Sonnambula“ (Pia Ravenna). Klami: Avamäng ja fuuga keelp. orkestrile. Ranta: Concertino flöödiile, violale, harfile ja keelp. orkestrile

Stokholm 426,1 / 704 / 55
Motala 1357 / 221 / 30
 18.05—18.20 laule klaveri saatel
 18.45—19.45 heliplaate
 21.00—22.30 **sümfooniakonts.** Frescobaldi:
 Neli pala orkestrile. Reger: Romantiline
 süit e-duur op. 125. Natturmo. — Scherzo:
 Vivace. — Finale: Molto sostenuto.
 Peterson-Berger: „Solitudo”, sümfoonia
 nr. 5, h-moll. Con moto tranquillo. —
 Scherzando vivo, delicatissimo. — Andante
 tranquillo. — Allegro molto
 23.00—24.00 tantsumuusikat

Oslo 1186 / 253 / 60
 14.00—15.00 helipl. ★ 18.00—19.00 ajav.
 kontsert ★ 21.00—21.30 kammermuusikat.
 Reger: Serenaad flöödile, viiulile ja voo-
 lalale ★ 22.00—22.40 orkestrikontsert. Hän-
 deli helitöid. ★ 23.15—24.00 kontserdi järg.
 Kavas: Suppé, Sibelius, Rimski-Korsakov,
 Coates, Chopin

Kalundborg 1261 / 238 / 60
 13.00—13.15 ja 14.45—15.30 ajaviitekont-
 serti ★ 15.10—16.00 klaverisoolosid ★ 18.00
 —18.30 heliplaate ★ 21.00—21.30 muus. Le-
 hari operetest ★ 22.30—23.05 ooperi- ja
 balletimuusikat ★ 23.20—24.00 instrumen-
 taalsolistid ★ 24.00—1.30 tantsumuusikat

Luksemburg 1304 / 230 / 150
 9.45—10.00 helipl. ★ 14.00—15.20 orkestri-
 kontsert. Kavas: Joh. Strauss, Ziehrer,
 Verdi, Mouton, Robrecht jt. Vaheaegil
 teateid ★ 15.20—16.00 tantsuplaate
 Luksemburgi eeskava
 21.00 koorikontsert ★ 21.30—21.45 helipl. ★
 21.50—22.15 heliplaate ★ 23.35 ork.-konts.
 Kavas: Mozart, Rossini, Rubinstein, Mas-
 senet jt. ★ 23.05—23.45 lühiperett ★
 23.50 sümfooniakontsert heliplaat. ★ 0.25
 tantsumuusikat

Riia 514,6 / 583 / 15
Madona 271,7 / 1104 / 20
 7.00 läti laule
 7.05 võimlemist
 7.40 hommikkontsert
 16.30—17.00 populaarset muusikat
 17.30—18.00 avamänge. Kavas: Keler-Bel-
 la, Made, Velki, Conradi jt.
 18.30—19.00 kontserdi järg. Kavas: Anelli,
 Giovanni
 19.30—21.05 Alfreds Kalniņi helitöid
 21.25—22.00 läti heliloojate helitöid ork.
 ettekandes
 22.15 ork.-kontsert. Kavas: Borodin, Sibe-
 lius, Ravel, Rimski-Korsakov

Kaunas 1935 / 155 / 7
 18.20—18.40 helipl. ★ 20.30 ülekanne Rah-
 vusteatrist

Varssav 1415 / 212 / 120
Kattovice 395,8 / 758 / 12
 8.25 ja 8.40 heliplaate
 12.57 aeg, Krakovi fanfaare
 13.05—13.30 ja 13.33—13.55 heliplaate
 16.40—17.10 solistidekontsert (sopran, ba-
 riton)
 18.20—18.50 Schuberti, J. Straussi ja
 Pankieviczi valse koori ettek.
 19.20—20.00 ajaviitemuusikat
 20.05—20.25 mitmesugust
 21.02—21.45 viiulisoolosid
 23.00—24.00 ajaviitemuusikat. Kavas:
 Kreisler, Lehar, Mascagni, Tosti, Wald-
 teufel jt.
 0.05 tantsumuusikat rest. „Bristol”ist

Hellsberg 291,0 / 1031 / 75
 6.50 võimlemist
 7.15—9.00 varane kontsert
 9.30—10.00 võimlemist naistele
 12.30 heliplaate
 13.00—14.00 solistidekontsert
 14.05—15.30 heliplaate
 17.00—18.00 pärastl.-konts. Kavas: d’Al-
 bert, Verdi, Joh. Strauss, Ketelbey,
 Nedbal jt.
 20.00—20.30 rahvalaule
 20.30—21.00 autor esineb
 21.10 rahvustund

21.30—22.30 tantsoõhtu
 23.20 vahe-eeskava
 24.00—1.00 tantsumuusikat

Königsvusterhausen 1571 / 191 / 60
 7.30—9.00 varane kontsert
 13.10—13.55 heliplaate
 15.00—16.00 vanu ja uusi operetiivise (he-
 lipl.)
 17.00—18.00 pärastlõunakontsert
 18.30—19.05 Schuberti keelpillide kvartett
 c-duur op. 163
 20.30—21.00 itaalia keelt
 21.10 rahvustund
 21.30—23.00 ajaviitekontsert. Kavas:
 Humperdinck, Grieg, Boieldieu, Deli-
 bes, Joh. Strauss jt.
 23.30—23.45 raadiotehnikat
 24.00—1.00 tantsumuusikat Königsbergist

Breslau 315,8 / 959 / 60
 7.25—9.00 hommikkontsert
 13.00—14.20 lõunakontsert
 14.40—15.25 ajaviitemuusikat
 17.00—18.30 soliste (sopran, tenor, viiul ja
 klaver)
 19.15—19.50 tšellosooloid. Kavas: Mozart,
 Albeniz, Beethoven jt.
 20.00—21.00 kuuldemäng
 21.10 rahvustund
 21.30—23.00 kirev kontsert. Kavas: Rust,
 Lortzing, Joh. Strauss, Manfred jt.
 23.20 vahe-eeskava
 24.00—1.30 tantsumuusikat

Langenberg 455,9 / 658 / 60
 8.00—9.00 hommikkontsert
 13.00—13.45 ajaviitekontsert
 14.00—15.45 lõunakontsert ja vaheajal tea-
 teid
 17.00—18.00 pärastl.-konts. Kavas: Wald-
 teufel, Bizet, Gounod, Massenet
 18.25—19.00 kodumuusikat (sopran, viiul,
 tšello, klaver). Kavas: Schubert, Schle-
 müller, Schumann
 19.20—19.40 lugemistund
 20.00—21.00 kerget kammermuusikat. Ka-
 vas: Cui, Mussorgski, Glasunov, Gretč-
 ninov jt.
 21.30—23.00 lõbus kuuldemäng
 23.20 vahe-eeskava
 24.00—1.30 öömuusikat

Stuttgart (Mühlacker) 522,6/574/100
 8.10—9.15 heliplaate ★ 11.40 laule ja bal-
 laade ★ 12.00—12.25 Mozarti keelp. kvar-
 tett d-duur (helipl.) ★ 13.00—14.00 lõuna-
 kontsert. ★ 14.20—14.50 ja 15.00—15.30 he-
 lipl. ★ 16.00 kontserttund ★ 16.35 sopra-
 ni, tenori ja baritoni ettek. ★ 17.00—18.30
 pärastl.-kontsert. Kavas: Auber, Lincke,
 Suppé, Jones jt. ★ 19.00—19.25 laule noor-
 tele ★ 20.00—20.30 vene kirikukoor kannab
 ette kirikulaule ja rahvalaule ★ 20.30—
 21.00 J. Haydn: Sõjaväe-sümfoonia (g-
 duur) ★ 21.30—23.00 orkestri ja solistide
 ettek. ★ 24.00—0.30 „India muusika”. Kö-
 ne ühes näidetega helipl. ★ 0.30 uusimat
 itaalia klaverimuusikat ★ 1.00—2.00 öö-
 muusikat

München 405,4 / 740 / 100
 8.25—9.00 heliplaate ★ 13.00—14.15 lõuna-
 kontsert ★ 14.35—15.30 helipl. ★ 17.00—
 18.30 videvikkontsert. Kavas: Flotov, Sin-
 ding, Verdi, Lanner, Gillet jt. ★ 18.50—
 19.10 vanemat muusikat ★ 19.30—19.50 he-
 liplaate ★ 20.00—21.00 õhtukontsert. Ka-
 vas d’Alberti helitöid ★ 21.40—22.30 kirev
 tund ★ 23.20 vahe-eeskava ★ 24.00—1.00
 öömuusikat

Leipzig 382,2 / 785 / 120
 7.20—8.00 heliplaate
 8.10—10.00 varane kontsert
 13.00—14.15 lõunakontsert
 14.25—15.00 vanu ja uusi tantse helipl.
 15.50—16.30 kontserttund (sopran, alt, kla-
 ver)
 17.00—18.00 kontsert noortele. Kavas: Schu-
 bert, Weber, Schumann, Suppé jt.
 18.20—18.45 vana flöödimuusikat
 19.15—20.35 kirev tund
 21.10 rahvustund

21.30—23.00 ajaviitekontsert. Kavas: Boiel-
 dieu, Weber, Liszt, Ponchielli, Suppé
 24.00—1.30 tantsumuusikat

Praha 470,2 / 638 / 120
 12.05—12.55 ringhäälingu orkester. Kavas:
 Mouton, Nedbal, Leopold jt.
 13.10—13.25 heliplaate
 13.35—14.25 ringhäälingu orkester. Ka-
 vas: Rathke, Siede jt.
 14.45—14.55 heliplaate
 17.00—17.50 pärastl.-kontsert. Kavas:
 Krička, Košťál jt.
 18.35—18.45 heliplaate
 19.35—20.00 saksa eeskava
 20.35—21.35 kirev kontsert
 22.00—23.00 ringhäälingu orkester

Viin 506,8 / 592 / 120
 13.00 talupojaväise helipl.
 13.30—14.00 ja 14.10 ajaviitemuusikat
 14.30—15.00 kuulsaid kunstikke (helipl.)
 17.05—17.40 vanemat tantsumuusikat (he-
 lipl.)
 18.40—19.10 kaasaegseid heliloojaid — L.
 Uray: Süit viiulile ja klaverile
 20.00—21.30 ajaviitekontsert
 21.45—22.45 kirev tund
 23.10 tantsumuusikat

Soodsaim en-gross ja
 en-detail ostukoht
TRIKOOTÖÖSTUS
E. KOPPE
 Tallinn, Lai tänav 9
 Telefon 454-11

Budapest 550,5 / 545 / 120
 13.05 vokaalkvinteti kontsert
 14.30 raadiokontsert
 18.30—19.40 mustlasmuusikat
 20.10—20.45 laule klaveri saatel
 21.45—22.40 heliplaate
 23.00 orkestrikontsert. Kavas: Nielsen,
 Mahler
 0.30 mustlasmuusikat

Bukarest 364,5 / 823 / 12
Brasov (Radio Romania) 1875/160/20
 14.20 helipl. ★ 18.00—19.00 ja 19.20—20.00
 ringh. orkester. Kavas: Suppé, Lortzing,
 Verdi, Fall, Urbach jt. ★ 20.20—20.45 he-
 lipl. ★ 21.00—21.30 klaverikonts. ★ 21.45
 laule ★ 22.15—22.45 klaverikonts. ★ 23.00
 muusikat rest. „Cina”

Milano 368,6 / 814 / 50
 18.10—18.55 vokaalkontsert ★ 20.40—20.55
 helipl. ★ 23.00—24.00 varietee

Pariis (Poste Parisien) 312,8/959/60
 13.45 tantsumuus. ★ 19.56 ja 20.30 helipl.
 ★ 21.10 kontsert ★ 23.10 heliplaate

London National 261,1 / 1149 / 50
Davertry 1500 / 200 / 25
 14.00 orelipalu ★ 14.45 ja 16.00 ork.-kont-
 serti ★ 17.00 klaveripalu (1500) ★ 17.15—
 18.45 ork.-kontsert (1500) ★ 18.45—19.15
 helipl. (1500) ★ 19.15—20.00 tantsumuus.
 (261,1) ★ 22.15—23.15 koori- ja orkestri-
 kontsert ★ 0.35—2.00 tantsumuus. (1500)

Moskva „Stalin” 360,6 / 832 / 100
 17.00 teemiline kontsert. Borodini helit. ★
 18.25 Rossini koomiline ooper „Sevilla
 habemeajaja” ★ 23.30 tantsumuusikat

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500
 5.15 ja 7.30 muusikat ★ 19.30—20.30 kont-
 serti külale ★ 21.00—22.00 kirjanduslik
 saade

Neljap. 12. aprillil
Tallinn 410,4 / 731 / 20
 18.00 reklaami ja heliplaate
 18.15 välismaiseid päevauudiseid
 18.30 heliplaate

18.45 kodumaisi päevauudiseld
19.00 ülekanne Tartust
19.30 Hanno Kompus: Pilte ooperi aja-
loost. Verdi ja Wagner
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. **Juh. R. Palm.** Orkester:
Foulds, Kelti avamäng. Tšaikovski, süit
oop. „Padaemand“. Viulisoosid —
Artur Saat. Orkester: Borodin, vene
rapsoodia oop. „Vürst Igor“. Schumann,
Unistus. Tšaikovski, Sügislaul. Ponchi-
elli, fant. oop. „La Gioconda“. Fr. Mih-
kelson, a) Serenaad. b) Impromptu.
Mouton, süit „Tanit“
21.30 heliplaate. Verdi, a) kaks duetti oop.
„Rigoletto“. — A. Galli-Curci (sopran)
ja de Luca (bariton). b) Finaal oop.
„La Forza del Destino“. — Rosa Pon-
selle (sopran), Giovanni Martinelli (te-
nor) ja E. Pinza (bass). c) duett oop.
„Maskiball“. — Aurora Rettore ja Ales-
sandro Bonci. d) kvintett oop. „Maski-
ball“. — A. Rettore, A. Bonci, A. Ruba-
di, S. Baccaloni ja C. Menni. e) fant.
oop. „Aida“. — M. Weberi orkester

Tartu 579,2 / 512 / 0,5

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 ülekanne Tallinnast
19.00 inglise keele tund (mag. Silvet)
19.30 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmataade ja ajanäitaja-õendus
20.05 ülekanne Tallinnast

Lahti 1796,4 / 167 / 54
Soome keeles

17.00 ringhäälingu orkester. Blankenburg:
Marss. Boieldieu: Avam. „Jean de Pa-
ris“. Waldteufel: Minu unelm, valss.
Rubinstein: Ballettiseene oop. „Dee-
mon“. Toselli: Serenaad. R. Strauss:
Süit ooperist „Roosidekavaler“. Glas-
nov: Valss balletist „Raymonda“. Pop-
per: Ungari fantaasia
18.00 humoresk
18.25 Paganini: Keelpillide kvartett
e-duur
19.15 kõne ★ 19.40 aariaid
20.05 ja 20.30 kõne
20.50 tantsumuusikat

Helsinki 335,2 / 895 / 13,2
Rootsi keeles

17.00 Lahti ★ 18.00 lugemistund
18.25 Lahti ★ 19.15 inglise keelt
19.40 Lahti ★ 20.05 ja 20.30 kõne
20.50 Lahti

Stokholm 426,1 / 704 / 55
Motala 1357 / 221 / 30

18.05—18.30 palvetund
18.45—19.45 heliplaate
21.00—21.30 kontsert. Berwald: Keelpilli-
de kvartett es-duur. Allegro con brio.
Allegro di molto. — Adagio quasi an-
dante. — Scherzo: Allegro assai. Ada-
gio. Allegro di molto
23.00—24.00 sõjaväemus. Blankenburg:
Marss. Keler-Bela: Romantiline avam.
Schumann: Öhtulaul. Schumann: Unis-
tus. Gerosa: Danza Fantastica. Fall:
Muus. „Dollarprinsessist“. Ketelbey:
Havai sinistel vetel. Sousa: Manhattan
Beach, marss

Oslo 1186 / 253 / 60
14.00—15.00 helipl. ★ 18.00—18.45 ajaviite-
kontsert ★ 20.30—21.00 kontsert ★ 22.25—
22.40 laule klaveri saatel ★ 23.15—24.00
heliplaate

Kalundborg 1261 / 238 / 60
13.00—13.15 ja 13.35—15.00 ajaviitekonts. ★
15.45—17.45 jazzkontsert ★ 21.00—22.45
stümfoniaork. kontsert ★ 23.00—23.30
moodsat klaverimuusikat ja vestlus ★
23.30—1.30 tantsumuusikat

Luksemburg 1304 / 230 / 150
9.45—10.00 heliplaate ★ 14.00—15.20 ork.-
kontsert. Kavas: Balfe, Waldteufel, Ur-
bach, Albert jt. Vaheajal teateid ★ 15.20
—16.00 heliplaate

Saksa eeskava

21.00—21.40 laule ★ 21.45—23.00 orkestri-
kontsert. Kavas: Wallace, J. Strauss, De-
bussy, Puccini jt. ★ 23.00—0.05 stümfoni-
kontsert. Kavas: Beethoven, Unger,
Brahms ★ 0.05 helipl. ★ 0.25 tantsuplaate

Riia 514,6 / 583 / 15
Madona 271,7 / 1104 / 20

7.00 koraal
7.05 võimlemist
7.40 hommikkontsert
16.40—17.10 ajaviitemuusikat
17.40—18.00 laule ja aariaid
18.30—19.00 Mozarti viiulikkontsert re-ma-
žoor
20.05—22.30 operetimuusikat
21.25—22.00 operetimuusikat 19. sajandist.
Kavas: Suppé, Zeller, Joh. Strauss jt.
Vaheajal teateid
22.30 Joh. Brahmsi helit. helipl.

Kaunas 1935 / 155 / 7

19.10—19.40 mandol. seksteti ettekand. ★
21.10—21.40 kontsert ★ 22.10—22.30 laule
★ 22.55—23.30 kontsert. Kavas: Halevy,
Loehr jt.

Saadaval igal pool

WAKEFIELD
Castrol
MOTOR OIL

AINUESINDAJA
JOACHIM CHRISTN KOCH
Tallinn, Vene 12, tel. 434-67

Saadaval igal pool

Varssav 1415 / 212 / 120
Kattovice 395,8 / 758 / 12

8.25 ja 8.40 heliplaate
12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05—13.30 heliplaate
13.35—15.00 Varssavi filharmonia XXII
õpilaskontsert. Kavas Tšaikovski, Rach-
maninov, Noskovski, Moniuszko jt.
16.20—17.20 muusikat operetest ja helifil-
mest (helipl.)
17.35—18.30 solistidekontsert (sopran,
tšello)
19.55—20.15 mitmesugust
21.02—22.00 romantilist muusikat. Kavas:
Weber, Schumann
22.15—23.00 populaarne konts. Kavas: De-
libes, Offenbach, J. Strauss jt.
0.05 tantsumuusikat

Heilsberg 291,0 / 1031 / 75

6.50 võimlemist
7.30—9.00 varane kontsert
9.30—10.00 võimlemist naistele
12.30—14.00 lõunakontsert
14.05—15.30 ajaviitekontsert
17.00—19.00 pärastlõunakontsert. Kavas:
Beethoven, Schumann, Weber, Corne-
lius, Joh. Strauss, Lincke, Sullivan jt.
Vaheajal, ca. 18.00 raamatutund
20.00—20.30 Beethoveni vadiatsioone kla-
verile
21.15—22.15 rahvustund. Laule soprani ja
kooiri ettekandes
22.40—23.10 „Friedrich Suur ja Bayreuthi
märkkrahvina“. Kahekõne kirjades
23.20 vahe-eeskava

Königsvesterhausen 1571 / 191 / 60

7.30—9.00 varane kontsert
13.10—13.55 Lanneri valsse helipl.
15.00—16.00 ooperimuusikat helipl.
17.00—18.00 ajaviitekontsert Königsbergist
18.50—19.30 klaverimuusikat
20.00—21.00 „Emalegend“, Ungeri dramaa-
tiline luuletis
21.15—22.15 v. Heilsberg
23.15—23.40 rahvalaule kolme laulva sae
ettek.

24.00—1.00 õhtukontsert. Kavas: Suppé,
Thomas, Ailboud, Siede jt.

Breslau 315,8 / 959 / 60

7.25—9.00 hommikkontsert
13.00—14.20 lõunakontsert
14.40—15.25 ajaviitekontsert
17.00—18.30 pärastl.-konts. Königsbergist
18.35—19.05 autor esineb
21.15—22.15 v. Heilsberg
22.15—23.00 koorilaule
23.20 vahe-eeskava ja lõpuks raadiotehn.
24.00 laule tenori ettekandes
0.30—1.00 harmooniumi ettekandeid

Langenberg 455,9 / 658 / 60

8.00—9.00 hommikkontsert
13.00—13.45 ajaviitekontsert helipl.
14.00—14.45 ja 15.00—15.45 lõunakontsert
17.00—18.00 pärastl.-kontsert. Kavas: Bal-
fe, Joh. Strauss, Delibes jt.
18.15—19.00 heliplaate
20.00—21.00 õhtumuusikat
21.10—22.15 v. Heilsberg
23.30 vahe-eeskava
24.00 kuuldepala
0.50 Mozarti klaverikkontsert es-duur
Stuttgart (Mühlacker) 522,6/574/100

8.10—9.15 heliplaate ★ 11.50—12.25 kodu-
muusikat ★ 13.00—14.00 balletimuus. he-
lipl. ★ 14.30—14.50 ooperimuus. helipl. ★
15.00—15.30 helipl. ★ 16.30 klaveripalu
noortele ★ 17.00—18.30 pärastl.-kontsert.
Kavas: Nicolai, Gounod, Kermbach ★
18.50—19.00 helipl. ★ 19.25—19.45 hispa-
nia keelt ★ 20.00—20.45 kuuldemäng ★
21.15 v. Heilsberg ★ 22.35—23.00 Chopini
klaverimuusikat ★ 23.40 vahe-eeskava ★
24.00 Scherreri kevadkantaat ★ 1.00—2.00
õmmuusikat

München 405,4 / 740 / 100

8.25—9.00 heliplaate ★ 13.00—14.15 lõuna-
kontsert helipl. ★ 14.35—15.30 lõunakont-
sert ★ 15.45 ühekäelise tsitrivirtuosi et-
tekandeid ★ 16.00—16.30 lugemistund ★
17.00—18.30 videikkontsert. Kavas: Schu-
bert, Mussorgski, Tšaikovski, Lanner jt.
★ 18.50—19.30 kontserttund (sopran, alt,
viul, bratše, tšello ja klaver) ★ 20.00—
20.40 kirev tund ★ 21.15—22.15 v. Heils-
berg ★ 22.15—23.00 kuuldemäng ★ 23.20
vahe-eeskava ★ 24.00—1.00 õmmuusikat

Leipzig 382,2 / 785 / 120

7.20—9.00 varane kontsert
9.15—10.00 heliplaate
13.00—14.15 lõunakontsert
14.25—15.00 lõunakontserdi järg
16.10—16.40 Neidhardt: Keelpillide kvar-
tett nr. 4, c-duur
18.20—18.40 muusikat Verdi ooperist (he-
lipl.). Aida, Trubaduur, La Traviata,
Othello, Rigoletto
19.20—19.35 operetimuusikat. Kavas: Sup-
pé, Joh. Strauss, Millöcker, Lincke,
Reincke jt.
19.35—20.35 tsitri ja kitarril ettekandeid
21.15—22.15 v. Heilsberg
23.50—0.20 klaverimuusikat

Praha 470,2 / 638 / 120

12.05—12.55 salongork. kontsert
13.10—13.25 heliplaate
13.35—14.35 ringhäälingu orkester. Kavas:
Goldmark, Reger, Moor jt.
14.45—14.55 heliplaate
17.00—18.15 pärastl.-kontsert. Kavas: Ca-
ludi, Leopold, Boccherini, Balling jt.
18.25—18.35 heliplaate
19.00—20.00 saksa eeskava
21.10—21.45 kvarteti kontsert
21.45—23.10 muusikat ja sõnalist
23.25—23.45 heliplaate
23.50—0.15 Smetana klaveripalu

Viin 506,8 / 592 / 120

13.00—14.00 ja 14.10—15.00 lõunakontsert
17.05—17.35 laule baritoni ettek.
19.20—20.50 orkestrikkontsert. Kavas: Gold-

Praha 470,2 / 638 / 120

13.10—13.25 heliplaate
13.35—14.25 lõunakontsert. Kavas: Strauss, Moor, Balling jt.
14.45—14.55 heliplaate
17.00—17.50 pärastl.-kontsert. Kavas: Pešta, Svoboda, Czibulka, Offenbach
18.05—19.05 kvartetikontsert
19.25—20.00 saksa eeskava
20.20—20.45 heliplaate
21.00—23.00 ooperi ülekanne

Viin 506,8 / 592 / 120

13.00 kuulsaid kunstnike helipl.
13.30—14.00 ja 14.10 ajaviitekontsert
14.30—15.00 talupojamuusikat helipl.
17.00—17.50 pärastl.-kontsert (helipl.)
18.15—18.45 klaveripalu
20.00—21.25 ajaviitekontsert. Kavas: Lehar, Rode, Blankenburg, Abraham jt.
21.40—23.10 Bittneri muusikaline legend „Roosiakaie“
23.25 õntukontsert heliplaate. Paul White-mani orkester mängib

Budapest 550,5 / 545 / 120

13.05 töötute-muusikute orkestri kontsert
14.30 trio-ettekandeid
18.30—19.00 ungari laule klaveri ettek.
19.35 varietee
20.30 Verdi ooper „Don Carlos“
0.20 mustlasmuusikat

Bukarest 364,5 / 823 / 12

Brasov (Radio Romania) 1875/160/20
14.20 helipl. ★ 18.00—19.00 ja 19.20—20.20 ringh. orkester. Kavas: Bach, Puccini, Offenbach, Morena, Glinka jt. ★ 20.20—20.45 helipl. ★ 21.00—22.00 sümfooniakonts. ★ 22.15—22.45 kontserdi järg

Milano 368,6 / 814 / 50

20.40—20.55, 21.05—21.30 ja 21.45 helipl. ★ 22.00 kuuldemäng muusikaga

Pariis (Poste Parisien) 312,8/959/60

14.15 ja 14.30 helipl. ★ 21.50 ja 21.10—23.10 ork.-kontsert

London National 261,1/1149/50

Davertry 1500 / 200 / 25
14.00 orelipalu ★ 14.30 tantsumuusikat ★ 15.15 ork.-kontsert ★ 16.00 soliste ★ 17.00 helipl. (1500) ★ 17.00 kontsert (1500) ★ 18.30—19.15 ork.-kontsert (1500) ★ 19.15—19.40 tantsumuusikat (261,1) ★ 22.00—23.00 ork.-kontsert ★ 0.55—2.00 tantsumuusikat (1500)

Moskva „Stalin“ 360,6 / 832 / 100
17.00—18.00 teemiline kontsert ★ 18.25 Verdi ooper „Rigoletto“ ★ 22.30 tantsumuusikat

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500

5.15 muusikat ★ 7.30 hommikkontsert ★ 21.00—22.00 kirjanduslik saade

Laup. 14. aprillil

Tallinn 410,4 / 731 / 20

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 välismaisi päevauudiseid
18.30 heliplaate
18.45 kodumaisi päevauudiseid
19.00 heliplaate. H. Stolz, kaks laulu heli-filmist „Armastuse komando“. — M. Witttrich (tenor). Pop. op. „Kui väikesed kannikesed õitsevad“. — Solistid, koor ja orkester. Kaks laulu heli-filmist „Laul lõpnud on“. — R. Tauber (tenor). Pop. op. „Veenus siidis“. — Marek Weberi orkester
19.30 dr. V. Schröppe saksakeelne loeng: Abhärtung und Erholung
20.00 ülekanne Tartust
20.05 kontsert. **Juh. R. Palm.** Orkester: Auber: avam. „Esimene õnnepäev“. Bece, Serenaad. Delibes, Intermetso. Bece, Esimene itaalia süit. Renee, Mustlasmuusi-k. Viulisoolosid — R. Merkulov. Orkester:

Zeller, pop. op. „Linnukaupleja“. Ketel-bey, Intermetso Hõbepilv. Khode, Okas-roosikese pulmasõit. Meyerbeer, balleti-muusikat oop. Robert Kurat. Transla-teur, Marss

21.30 vana tantsumuusikat heliplaateidelt
22.15 moodsat tantsumuusikat „Estonia“ valgest saalist (C. Strobeli ork.)

Tartu 579,2 / 512 / 0,5

18.00 reklaami ja heliplaate
18.15 ülekanne Tallinnast
20.00 ilmasteade ja ajanäitaja-õiendus
20.05 ülekanne Tallinnast

Lahti 1796,4 / 167 / 54**Helsinki** 335,2 / 895 / 13,2

17.00 heliplaate
17.30 ja 17.50 kõne
18.00 õpilasmuusikat Turust
18.30 kõne
19.15 meriväe-eeskava ★ 20.45 kõne
21.10 valsside õhtu
22.15—24.00 tantsumuus. rest. „Pörssi“

Avatud uus täielik lilleäri Kontus TALLINN Hobuse t. 2

Suures valikus alati saadaval elava-test lilledest maitserikkaid pruut-kimpe, lillekorve ja pärgi. Pärgi valmistatakse ka kunstlilledest. Oma kasvatushoone NÖMMEL.

Hinnad soodsad.

Stokholm 426,1 / 704 / 55**Motala** 1357 / 221 / 30

17.00—18.05 ajaviitemuus. Rossini: Avam. „Varastaja harakas“. Jos. Strauss: Valss. Lindahl: Laule. Micheli: Serenaad. Peterson-Berger: Serenaad. Benatzky: Muus. op. „Valgehobu võõraste-majas“

Oslo 1186 / 253 / 60

14.00—15.00 ja 18.00—18.45 helipl. ★ 20.30—21.00 norra rahvuslikku muusikat ★ 23.15 ork.-kontsert. Kavas: Millöcker, Mascagni, Ketelbey ★ 23.45 tantsuplaate

Kalundborg 1261 / 238 / 60

13.00—15.00 ajaviitekontsert ★ 15.30—16.00 helipl. ★ 16.30—18.00 ringhäälingu ork. ★ 21.00—21.30 Griegi sonaat tšellole a-moll ★ 21.50—22.10 laule ★ 22.10—22.20 helipl. ★ 23.20—23.55 ajaviidet ★ 23.55—1.15 tantsumuusikat

Luksemburg 1304 / 230 / 150

9.45—10.00 helipl. ★ 14.05—15.35 orkestrikontsert. Kavas: Morena, Schmalstich, Waldteufel, Ketelbey jt. ★ 15.35—16.00 heliplaate

Prantsuse eeskava
21.00—21.15 helipl. ★ 21.20—21.40 helipl. ★ 22.00—23.00 ork.-kontsert. Kavas: Bizet, Verdi, Massenet, Thomas, Leoncavallo jt. ★ 23.05 sümfooniakontsert ★ 23.40 ajav.-muusikat ★ 0.45 tantsuplaate

Riia 514,6 / 583 / 15**Madona** 271,7 / 1104 / 20

7.00 koraal
7.05 võimlemist
7.40 hommikkontsert
16.30—17.00 kontsert
17.00—18.00 noortetund
18.30—19.00 orelipalu
20.05—21.05 orkestrikontsert
21.25—22.00 üliõpilaskoori kontsert
22.10—23.00 tantsuplaate
23.00—24.00 tantsumuusikat

Kaunas 1935 / 155 / 7

18.20—18.40 ja 19.30—19.40 helipl. ★ 20.30—21.00 õntukontsert ★ 22.00—22.30 klaverikontsert ★ 22.45—23.30 tantsumuusikat

Varssav 1415 / 212 / 120**Kattovice** 395,8 / 758 / 12

8.25 ja 8.40 heliplaate
12.57 aeg, Krakovi fanfaare
13.05—13.30 ja 13.36—13.55 jazzkontsert
16.20—16.35 koorilaule (helipl.)
17.35—17.55 laule klaveri saatel
17.55—18.30 Brahmsi klaveritrio si-ma-zoor op. 8
19.10—19.50 heliplaate
19.55—20.15 mitmesugust
21.02—22.00 orkestrikontsert
22.20—23.00 Chopini klaveripalu
23.05—24.00 kirev tund
0.05 tantsumuusikat kohvik „Italia'st“

Heilsberg 291,0 / 1031 / 75

6.50 võimlemist
7.15—9.00 varane kontsert
9.30—10.00 võimlemist naistele
12.30—14.00 lõunakontsert
14.05—15.30 heliplaate
17.00—19.05 pärastl.-kontsert. Kavas: Fucik, Auber, Meisel, Bizet, Armandola, Lincke, Komzak jt.
Vaheajal, ca. 18.00 sõnalist
19.05—19.15 järgmise nädala saatekava
19.25—19.50 videvikkontsert
20.30—21.00 H. Pfitzneri klaverikvintett c-duur
21.10—23.00 kirev õhtu
23.20 vahe-eeskava
24.00—2.00 tantsumuusikat

Königsvusterhausen 1571 / 191 / 60

7.30—9.00 varane kontsert
12.45—13.00 raamatutetund
15.00—16.00 heliplaate
17.00—18.00 pärastlõunakontsert
18.20—18.40 ajaviidet
18.55 muusikat Nev-Bechstein klaveri ettek.
19.15—19.55 kuuldemäng
20.00—21.00 Händeli süite kammerork. ettek.
21.40—23.00 tantsumuusikat
24.00—1.30 öökontsert Münchenist

Breslau 315,8 / 959 / 60

7.25—9.20 hommikkontsert
13.00—14.20 lõunakontsert
14.40—15.25 heliplaate
17.00 pärastlõunakontsert Königsvuster-hausenist
18.30—19.00 tantse vanult meistreilt viiuli ettekandes
20.30—21.00 järgmise nädala saatekava heli-plaatidega
21.10—23.00 kirev õhtu
23.20 vahe-eeskava
24.00—1.15 tantsumuusikat
1.15—2.15 kirev tund

Langenberg 455,9 / 658 / 60

8.00—9.00 hommikkontsert
13.00—13.45 lõunakontsert
14.00—14.45 rahvamuusikat
15.00—15.45 heliplaate
17.15—18.00 laule noorte ettek.
18.20—19.25 Händeli helitöid orkestri, soprani ja oboe ettek.
20.00—21.00 tantsumuusikat
21.10—23.00 kirev õhtu
23.20 vahe-eeskava
24.00 tantsumuusikat

Stuttgart (Mühlacker) 522,6/574/100

8.10—9.15 heliplaate ★ 11.10 romantilisi laule ★ 11.30 minnelaule ja ballaade ★ 12.00—12.25 Schuberti klaverimuusikat ★ 13.00—14.00 lõunakontsert ★ 14.20—14.50 heliplaate ★ 15.00—15.30 valsse helipl. ★ 16.30—17.00 vokaalsoliste helipl. ★ 17.00—19.00 pärastl.-knts. Königsvusterhause-nist ★ 19.15—19.50 tantsuplaate ★ 20.00—

21.00 kontsert Königsvesterhausenist ★
21.15—23.00 Rirev õhtu ★ 23.40 vahe-ees-
kava ★ 24.00 kirev kabaree ★ 1.00—3.00
öömuusikat

München 405,4 / 740 / 100
8.25—9.00 helipl. ★ 13.00—14.15 lõunakont-
sert ★ 14.35—15.30 heliplaate ★ 16.15—
16.35 lugemistund ★ 17.00—18.30 videvik-
kontsert. Kavas: Weber, Strauss, Wagner,
Richardi jt. ★ 18.30—19.10 Händeli aariaid
soprani ja orelit ettek. ★ 20.00—21.00 or-
kestrikontsert ★ 21.10—22.15 naljamäng ★
22.15—23.00 tantsumuusikat ★ 23.20 vahe-
eeskava ★ 24.00—1.00 öömuusikat

Leipzig 382,2 / 785 / 120
7.15—9.00 varane kontsert
9.15—10.00 heliplaate
13.00—14.15 lõunakontsert Münchenist
14.25—15.00 soovikontsert helipl.
17.00—18.00 marsse ja valsse
19.15—19.35 muusikat kahel tsitril
19.35—20.35 ajaviitekonsert. Kavas: Ur-
bach, Lincke, Grieg, Boieldieu, Rust jt.
21.15—23.00 kirev õhtu
24.00—1.30 tantsumuusikat Königsbergist

Praha 470,2 / 638 / 120
12.05—12.55 ringhäälingu orkester
13.10—13.25 heliplaate
13.35—14.35 lõunakontsert

14.45—14.55 heliplaate
17.00—17.50 pärastl.-kontsert. Kavas: Ur-
bach, Friml, Leopold, Heuberger jt.
18.25—18.35 heliplaate
19.10—20.00 saksa eeskava
20.30—22.40 orkestrikontsert
23.15 heliplaate
23.30—0.30 ringhäälingu orkester. Kavas:
Suppé, Zeller jt.

Viin 506,8 / 592 / 120
13.00 muusikat Alpimailt
13.30—14.00 ja 14.10 ajaviitekonsert
14.30—16.00 kuulsaid kunstnikke
16.15—16.40 inglise keelt
17.30—18.35 pärastl.-kontsert. Kavas: Of-
fenbach, Macho, Joh. Strauss, Eilenberg
20.40—21.00 laule
21.05—23.05 naljamäng
23.20 õhtukontsert. Kavas: Gade, R.
Strauss, Korngold, Lehar, Heuberger

Budapest 550,5 / 545 / 120
13.05 raadiokontsert
14.30 ungari laule mustlasmuusika saatel
18.30 sõjaväekontsert. Kavas: Strauss,
Urbach, Ketelbey, Ivanov
20.20 kontsert
21.00 kirev õhtu
23.10 mustlasmuusikat
24.00 tantsumuusikat

Bukarest 364,5 / 823 / 12
Brasov (Radio Romania) 1875/160/20
14.20 helipl. ★ 18.00—19.00 ja 19.15—20.00
pärsatl.-kontsert ★ 20.20—20.45 helipl. ★
21.00—21.40 ja 22.00—22.45 ringh. orkester.
Kavas: Mascagni, Morena, Lehar, Kom-
zak jt. ★ 23.00 muusikat restoran „San
Remo”st

Milano 368,6 / 814 / 50
18.10—18.55 tantsumuusikat ★ 20.40—20.55,
21.05—21.30 ja 21.45—22.00 helipl.

Pariis (Poste Parisien) 312,8/959/60
13.30 helipl. ★ 14.10—15.00 kvintetikonts.
★ 20.30—21.10 kontsert ★ 21.20 helipl. ★
22.05—24.00 tantsumuusikat

London National 261, / 1149 / 50
Daventry 1500 / 200 / 25

Ainult Daventry
14.00 ork.-kontsert ★ 14.45 tantsuplaate ★
15.15 ajav.-muusikat ★ 16.15 helipl.

London ja Daventry
18.40—19.15 helipl. ★ 19.15—20.00 tantsum-
muus. (261,1) ★ 23.35—0.30 ork.-kontsert
★ 0.35—2.00 tantsumuusikat (1500)

Moskva „Stalin“ 360,6 / 832 / 100
19.30 kontserdi ülekanne konservatooriumi-
mist ★ 22.00 tantsumuusikat

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500
5.15 muusikat ★ 7.30 hommikkontsert ★
21.00—22.00 kontsert noortele

Kaubanduslikud lühilaine suursaatjad

Kaubanduslike suursaatjate ehitamine side-
pidamiseks keskmiste ja pikemate kauguste
peale ei olene mitte ainult ära raadiotehnika
arengust, vaid määrava tegurina esineb siin
veel majanduslik külg. Praegune kitsik majan-
duslik olukord sunnib kõiki, juba olemasolevaid
seadeldisi nii vastuvõtu- kui ka saatepoolel ära
kasutama. Püütakse võimalikult hoiduda uue-
mate seadeldiste muretsemise eest. Siinjuures ei
tohi aga tähelepanemata jätta neid muudatusi,
milliseid tingivad lühilained, kuna just viimased
hakkavad ikka enam ja enam ka traaditu tele-
grafi ala vallutama.

Viimastel aastatel on märgata olnud lühilainete
piirkonnas kaldumist pisut pikema laine
poole. Lühilainete tarvitusele võtmisest alates
meie kohtame esimest korda 11-aastase päikesep-
erioodi miinimumiga. Näib nii, et päikese aktiiv-
suse vähenemine ei väljendu mitte ainult päi-
kesesegamiste nõrgenemises, vaid ka üldises
kiirgamise nõrgenemises, mis on mõõduandev
ülemiste kihtide ioniseerimise suhtes. Seega
peab päikeselaikude miinimumil arvestama vä-
hema ionisatsiooniga kui maksimumi ajal.

Mainitud nähe avaldab kahekordset mõju
lühilainete levimise peale. Ühest küljest kasuta-
takse seepärast teatud kindla kauguse ületami-
seks senisest pikemat lainepikkust, ehk jällegi
teisest küljest on vajalik suurem arv lainepaelu,
et 24 tunni kestel ja igal aastaajal hoida alal
korralikku sidet. Päikeselaikude maksimumi
ajal loodeti toime tulla kahe, kõige enam kolme
lainegrupiga. Tänapäeval on aga praktilised kog-
emused näitanud, et talvel on mõnel liinil kog-
uni vajalik viis kuni kuus saatesagedust.

Sellele lisaks tuleb veel asjaolu, et mõnel lii-

nil üle 5000 km teatud päeva- ja aastaajal, eriti
aga talvel, muutub sidepidamine ebakindlaks.
Päikeselaikude maksimumi ajal oli päikese tõu-
sul nii saate- kui ka vastuvõtukohal raskusi.
Uuemal ajal on märgatud ülemineku aasta-
aegadel ka päikese loojenemisel võrdlemisi tuge-
vaid sumbuusi lühilainete kiirgamisele. Sageli
muutub seejuures sobiv lainepikkus hüppeli-
selt, side katkeb ajutiselt täiesti, ilma et oleks
korda läinud leida teist segamisvabast lainepik-
kust. Eriti tugevasti kannatavad selle nähte all
ekvaatori läheduses asuvad liinid.

Kuna sellised raskused esinevad peaaegu-
kult talvekuudel, siis minnakse praktikas tagasi
pikkadele lainetele. Seepärast on ka mõeldav
kindel ja korrapärane ühendus Euroopa ja
Ameerika vahel ainult pikalaineliste saatjate
vahel.

Eelpool toodud segamistele lisaks esinevad
veel fading ja mitmesugused vastukaja näh-
tused.

Saatjale ülesseatud tingimused.

Muutuvad levimistingimused põhjustavad
saatepoolel peaaegu kaks nõudmist: seni
kasutatud lainepiirkonna suurendamine ja saat-
ja ning antenni kiire ümberlülitamisvõimalus
mitmesugustele lainepikkustele.

Kaugustele 2000 km kuni 14.000 km on se-
nine sobiv pikeim laine 45 mtr. pealt nihkunud
65 meetrile. Alla 2000 km võib kasutada isegi
pikemat lainet. Suursaatjates on seepärast suur-
te ja väikeste kauguste jaoks lainepiirkond 14
kuni 100 meetrini (21.500 kuni 3000 kHz), seega
peaaegu kolm oktaavi.

Suuri raskusi tekitab just kiire ja mugav

üleminek ühelt lainepikkuselt teisele, mida pae-
va jooksul peab mitu korda ette võtma. Raskus
seisab peaauglikult selles, et peab normaalseid
nõudeid täitma sageduskonstantsi ja modulatsiooni
suhtes. Mõlemad nõudmised on üksteisele
diametraalselt vastamisi. Alles viimasel ajal on
leitnud rahuldav lahendus. Nii on ehitatud praegu
lühilaine saatjaid, mille lainepikkust võib
muuta ühe minuti kestel. Erilist tähelepanu
vääris absoluutselt kindla neutralisatsiooni saavutamise,
mis mitte ükski pole vajalik saatja kiireks
ümberhäälestamiseks, vaid ka kõrvallainete
segava kiirgamise vältimiseks. Puhast neutralisatsiooni
saavutati üksikuis saateastmeis erilise
sillalülitusega. Probleemi lahendusel on väga
suur tähtsus rahvusvahelisele kaubanduslikule
läbikäimisele, kuna just eriti viimaseil aastail
lühilainesaatjate kõrvalkiirgamine näitas tugevat
tõusu.

Korralik modulatsioon pole mitte ükski nõuetav
telefoni juures, vaid ka telegrafi ja pilditelegrafi
juures, kuna ka seal töötatakse viimasel ajal
moduleeritud kandelainega. Seni tuli saatja
lainepikkuse vahetusel neutralisatsiooni ja sidestuse
muutmise tagajärjel esile telefonikõvera nihkumine.
Selle tagajärjeks olid ületüürimised ja moonutused.
Seepärast pannakse nüüd suur rõhku modulatsiooni
kontrollimisele töötamise ajal ja teisest küljest
peab saatja võimaldama puhast modulatsiooni
ühelt lainelt teisele üleminikul.

Saatja sageduse muutmisel, mis suursaatjates
harilikult enne kindlaksmääratud sageduste vahel
sünnib, peab piinlikult kinni pidama ka ettekirjutatud
sagedusest. CCJR, Kopenhagen 1931, ettepanekul
peab kohtkindlate saatjate kandesageduse tolerants
6000 kuni 23.000 kHz piirkonnas (50—13 m) olema
 $\pm 0,02\%$ ja 1500 kuni 6000 kHz piirkonnas
(200 kuni 50 m) $\pm 0,03\%$. Praegusel ajal ei paku
üldse mingit raskust nende nõudmist täitmine. On
isegi kuulda, et tahetakse seda protsendimäära
veelgi vähendada, kuna uuemad seadeldised on
sedavõrd täiuslikud, et võib minna kuni $\pm 0,002$
protsendini. Kahtlemata oleks selline nõue väga
tervitatav ja aitaks suuresti kaasa üldisele
lühilainetehnika arengule.

Seni arvati, et telefonisaatjate juures võib
kütteks, anood- ja võrepingeks kasutada ainult
alalist voolu. Vahelduvvoolu kasutamisel eriti
aga eel- ja lõppastete kütisel (kaudseküttega
lambid) võib hoolsa montaaži juures saavutada
perioodilistest võnkumistest vabast kandevoolu.
Praktilised kogemused on aga näitanud, et teatud
aja kestel segavad modulatsioonid esile tulevad,
milliseid on võimalik teatud abinõudega vähendada.

Kuna viimasel aastal on õnnestunud neutralisatsiooni
stabiliseerida, siis ei avalda ka vahelduvvoolu
küte kuigi suurt mõju kandjale. On õnnestunud
seni ehitada 300-kw. saatelamp kaudselt
kõetava katoodiga, mis oma erilise

ehitusviisi tõttu on täiesti urinavaba. Vastav
väheha võimsusega lühilainelamp ei lase vist
enese peale kaua oodata, kuna ta järele
tuntakse vajadust.

Küttepinge muutuseid, mis on tingitud võrgu-
pinge kõikumistest, vähendatakse sel teel, et
küllastatakse küttemasin ja plokeeritakse
kütteniidid elektrolüüt-kondensaatoritega või
drosseldatakse küttejühtmed. Seeläbi ei kaotata
mitte küll võnkumisi, kuid nad tehakse sedavõrd
lamedaks, et nad ei mõju enam segavalt.

Samuti on ka kogu seadeldise parandamise ja
lihtsustamise alal tehtud suuri edusamme. Seejuures
võib kogu seadeldist käivitada roteerivate
umformeriteta otse võrgust. Alaldajaist leiab
viimasel ajal kasutamist gaastäitega võretüürimisega
alaldaja, kuna tal on parem kasutegur kui
kõrgevaakumalaldajal. Masinatega töötamisel
on soovitatav kõik pinged võtta ühest masinast,
kasutades eelpingete saamiseks pingejagajat.

Rahvusvaheline röntgenoloogide kongress

24. kuni 31. juulini s. a. peetakse Zürichis IV
rahvusvaheline raadioloogide kongress, kus erilist
tähelepanu pööratakse röntgenkiirte diagnoosilisele ja
terapeutilisele kasutamisele.

Kongressi kestel korraldatakse näitus, kus on
esitatud kõik uusimad saavutused sel alal.

Erilist tähelepanu väärib Philips tehastes
ehitatud kõrgepingeseadeldis, mis minimaalse
ruumitarvituse juures on võimeline varustama
röntgentorusid kuni 400.000-voldilise pingega.

Sellest saadud kiirgamisele, mis sarnaneb oma
omadusilt raadiumi kiiretele, ennustavad
röntgenoloogid suurt tulevikku vähja arstimisel.
Samuti ka diagnoosi määramiseks on mainitud
aparaat väga kohane.

Lausanne'i raadiostudio saab maailma
moodsaima orel juba lähemal nädalail. Hüper-
moodne muusikariist konstrueeriti Lausanne'i
katedraali ja Pariisi dom de l'Etoile'i
organistide poolt.

Taanis 500.000 raadiokuulajat. Taani on
jõudnud välja 500.000 raadiokuulajani. Seega
on seal iga 7. elanik raadioaparaadi omanik.
See on arv, milleni pole küündinud veel
ükski teine maa. Nagu Taani väliskaubanduse
osakonna amet konstateerib, olevat vaevalt
võimalik selle arvu edasine suurenemine.

Egiptuse saadab. 1. aprillist alates hakkas
äsjaaatud 20-kw Egiptuse ringhäälingu jaam
korraldama järjekindlaid programmisaateid.
Saated võtab nõrgem releesaatja Aleksandrias
üle ja saadab edasi.

Uus Saksa raadioseadus tunnistab loata
saatjad riigiäraandjaks. Era-lühilainesaatjate
tegevus on ka Saksas seotud ametliku
liitsentsiga, mida annab vaid Saksa riigipost
ja sedagi ainult Saksa amatöör- ja saate-
meeti liikmeile. Kes ilma selle kontsessioonita
käivitab saatjat, loetakse uue määrase järgi
riigiäraandjaks ja võetakse sellekohaselt
vastutusele.

Rahu sõlmimine Raadio-Budapesti ja
mustlaskapelide vahel. Umbes nädalat kolm
Budapesti ringhäälingu juhatuse ja Ungari
mustlasmuusikute, kes ei tahtnud alistuda
ühisele muusikajuhile, vahel kestnud võitluse
järele on nüüd viimaks ometi sõlmitud rahu.
Võitlus lõppes ringhäälingu juhatuse täielise
võiduga, nagu ka teisiti ei oodatudki, kuna
polnud mõeldavgi, et ainult seadustele, see-
vastu aga mustlased võisid toimida ja suured
orkestridirigendid pidi alistuma ringhäälingu
teha nagu süda soovis. Ka avalik arvamine oli
ringhäälingu poolt, ja mustlastel tuli viimaks
alistuda.

Raadiomehe reisukirju

Dipl. ins. F. Olbrei

V

Saatjahoones on veel käimas lõpulikud siseseadete viimistlemise tööd, signalisatsioonijuhmete asetamine, üksikute kontrollaparatuuride ülesseadmine jne. Saatja aparatuur ise on ülalatavalt väike 100-kilovatilise antennivõime kohta. Saatjas on üldse 7 astet, nendest 4 astet on erilises raudkapis, tugevasti varjatud võnkeahelatega, metallist seintega ruumes. Esimeseks astmeks on muidugi kvarts ostsillaator oma termostaadiga, mis kvartsi temperatuuri hoiab konstantsena kuni 0,1 kraadi täpsusega. Saatesaali põrandal asub telefunkensaajaile iseloomulikus lahtises montaažis (õigem pool-lahtises, sest terve aparatuur on ümbritsetud rinnakõrguse metallist varbastikuga) kolm lõppastet veega jahutatavate lampidega. Neist on moduleeritud esimene lõppaste (üldse viies), milles on üks 20 kW veega jahutatav lamp. Teine lõppaste sisaldab 3 samasugust lampi ja viimaks lõppastmes ilutseb maailmakuulsuse omandanud 300 kW Telefunkeni lamp, täpsemalt väljendatult — on neid kaks tükki: üks töös, teine varus. See lamp on endast juba tähelepanuväärne, millele võivad täie õigusega Saksa tehnikamehed olla uhked. Pea täismehe pikkust ja puutüve jämedust nikeldatud metallkesta, milles asub lambi anood ja seda jahutav voolav vesi, kroonib klaasist pea. Selles on näha lambi elektroodide sisendusjuhtmeid, milledest küttevoolu juhtmed on otse aukartust äratavalt jämedad. Pole ka ime, sest nendest jookseb läbi 2000 ampri tugevune küttevool, mille võime üksi 16-voldilise pingega all moodustab puhtalt 32 kilovatti (43,5 hobusejõudu). Kütteseadeldis ise on küllalt huvitav, et veidi peatuda selle juures. Kumbagi 300 kW lambi jaoks on eraldi kütetransformaator, mille sekundaarmähis on moodustatud vasest torust, selle toru kaudu jookseb läbi vesi ja jahutab lambi küttejühtmeid terves pikkuses kuni selle kohani, kus juhe läbib klaasi, seda selleks, et küttejühtme liiaks suurt paisumist soojenduse läbi kõrvaldada peamiselt sealkohal, kus juhe läbib klaasi, muidu võiks klaasi ja metalli ebauhtlase paisumise tõttu tekkida vahe klaasi ja metalli vahel ning sealtkaudu õhk pääseda lambi sisemusse. Küttinget reguleeritakse transformaatori primaarmähisesse lülitatud muutliku induktiivsusega paispooli (drosseli) abil. Lambil on anoodpinge 16.000 volti, seega 50% kõrgem kui senini kasutatud saatjais.

Lamp ise on kaudse küttega, s. o. elektrivool ei kuumenda mitte vahetult katoodi, vaid, täpselt nagu vastuvõttelampides, kaoliinist toru, selle peale on pandud metalltoru — elektroone väljasaatev katood. Sarnase seade eesmärk on loomulikult püüa vabaneda küttevoolu võnku-

mise läbi tekkinud võrgumürast. Kogemused on näidanud, et teoreetiliste kaalutluste kiuste on vahelduva vooluga vahetult kuumendata-vail katoodel ikkagi vältimatu emissiooni kõikumine 100-perioodilise sagedusega, kuigi oletata-vasti massiivse katoodi soojusinerits peaks olema küllaldaselt suur ning $\frac{1}{100}$ sekundi jooksul, mil vahelduvvoolu tugevus läbib nulli, ei tohiks jahtuda katood tunduvalt. Tallinna saatjas on lõpplampide katoodide kuumendamine võimalik niihästi vahelduva kui ka alalise vooluga ja katoodi hõõgniidi jämedus on üle $1\frac{1}{2}$ millimeetri. Selle peale vaatamata on kuulda selgesti vastuvõtjais, millal kuumendatakse katoodi vahelduva, millal alalise vooluga. Kaudse kütte kasutamisele võtmisega on loomulikult suurendatud katoodi soojusineritsi sellisel määral, et pole enam karta mürina tekkimist.

Kõrgepinge alaldaja seadis asub keldris ja koostub anoodtransformaatorist, mille dimensioonid küünivad väikese vihusaunani, ning elavhõbedaurudega töötavast alaldajast — seega samalaadilisest seadest, nagu see töötab Tallinna saatjas. Elavhõbedaurudega alaldaja on suutnud nüüd läbi lüüa terves maailmas ning kõrvale tõrjuda varem aegil eranditult kasutatud kenotroonid — lampaalaldajad, millede eluiga oli kaunis lühike ning kasutegur võr-ratumalt madalam. Olulisemaks täienduseks uutes alaldajates on metallist kesta tarvituselevõtmine endise klaasanuma asemel; metallinum on piiramatu eluaega, kuid peab olema alaliselt töötava vaakumpumbaga ühenduses. Teiseks määratu suureks uuenduseks on uutes alaldajates võre tarvitusele võtmine katoodi ja anoodide vahelises ruumis. Võre abil on võimalik reguleerida sama hõlpsalt pinget abil alaldaja võimet, nagu elektroonlambiski. Selle uuendusega on kõrvaldatud üks kallis osa saatejaama toiteahelas — pingeregulaator, milleks tavaliselt kasustatakse pöördtransformaatorit, suure elektrimootori välimusega aparati, mille dimensioonid suurte saatevõimete juures tõuseksid hiigelmõõdeteni. On loomulik, et kõik toiteseaded on kahekordsed, töökomplekti kõrval asub töövalmis varukomplekt.

Silmapaistvaks iseäralduseks ja täienduseks on saatejaamades saatelampide jahutusvee torustik, missugune varemalt oli valmistatud pik-kadest, spiraali keeratud kummivoolikutest, sest lambi anood, mille jahutamiseks on määratud torustikus jooksev vesi, on ju kõrge pinget (16.000 volti!) all ja sama anood peab olema maast isoleeritud. Selle vajaduse saavutamiseks oli vaja sulgeda jahutusveesammas, mis omab küllaldase takistuse juba 10—15-meetri-lise pikkuse juures, isoleeritud torustikku. Kum-

mivooliku vastupidavusest ei jatku aga palju üle poole aasta. Uutes saatjates on juba igalpool kummivoolikud asendatud suurte fayenceportselan spiraalorustikuga, missugused on praktiliselt piiramata eaga. Sarnane torustiku-põrakas moodustab enesest hiigla massiivse riistapuu, kaaluga umbes 700 kilo, on paigutatud erilise väikese vagoneti peale, millega ühes ta veeretatakse kohale, saatelampide juure, ning sama vagoneti abil veeretatakse ta remondi puhul jälle kõrvale.

Veejahutusseade on igalpool kahe ringvooluga — jahutusvesi ise, missugune puutub kokku lambi anoodiga ning fayence torustikuga, on destilleeritud, või vähemasti vihmavesi, omab seega väga suure elektrilise takistuse ning sisaldab minimaalse hulga lisandusi, missugused võiksid settida kuumendatud anoodidele ning kallihinnalise fayence torustiku seintele kivikihina. Kuna jahutusvesi jookseb täiesti suletud ringis, siis on selle kadu väga väike. Seda jahutusvett jahutab omakorda vastavas torustikus teine vee ringvool, milleks võetakse vett juba kanalisatsioonist ning jahutatakse väljas erilises puust jahutustornis.

All keldris, saateruumi all, asuvad ka elektrienergia transformaatorid ning lülitusseaded, milles elektrivõrgu kõrgepingeline vool transformeeritakse saatejaama jaoks madalama pingele. Elektrivõrgu saab saatja kahest iseseisvast elektrivõrgust, seal läheduses seisavad ka vooluarvestajad ning võimenäitajad, mille osut seisis sel hetkel 612 kilovati peal! Sellest energiast muudetakse antennis elektromagnetiliseks laineks vaid üks kuuendik — 100 kW. Sarnane ebaharilikult madal kasutegur

saateamas on seletatav püüdega anda ideaalselt puhast, moonutusvaba ülekannet. Kõik saateastmed on arvestatud sellise suure tagavaraga, et ühelgi hetkel ei tekiks saata mõnes osas ülekoormatust modulatsiooni sügavuse muutudes 0—100%-ni.

Võttes vooluhinnaks meie elektrijaamast suurtööstusele müüdava keskmise vooluhinna 8½ senti kilovatt-tund, siis oleks sarnasel saatejaamal ainult elektrivoolu kulu igas töötunnis $612 \times 0,085 = 52$ krooni! Elektrivoolu kulu on aga vaevalt üks kümnendik saatejaama töö üldkuludest... (Järgneb.)

Uus traadita juhitud sõjarelv. Inglise admiraliteet teeb praegu Iiri vetes salajasi katseid täiesti uuelaadse sõjarelvaga, millest on teada vaid mõningaid üksikasju. Tegemist olevat meeskonnata, lõhkeainetega laetud veesõidukiga, mis merelahinguis täitvat hiigeltorpeedo aset. Paadisarnast sõidukit juhitakse ristlajalt traadita; sõiduk arendab seejuures 40-sõlmelise (umbes 47-km) kiiruse ja vaenlase laevaga kokku puutudes plahvatub või sunnitakse plahvatuma traadita teotseva süütaja läbi. Katsed kestavad Sandownis, Wighti saare merelaevastiku toetuspunktis.

Koomiline Ooper ja Prantsuse ringhääling. Ajaleht „La Dépêche de Toulouse“ avaldas neil päevil Pariisi Koomilise Ooperi juhi m. Gheusi seletused ta vahekorra ringhäälinguga, mis äratasid määratud tähelepanu. Gheusil olevat kavatsus Prantsuse ringhäälingule ainult 2.000.000-frangilise aastamaksu eest anda võimalus 30 etenduse edasiandmiseks. Edasi olevat m. Gheusil kavatsus ülekannete puhul kaastegevaile kunstnikele enam mitte maksta eritasu, vaid ringhäälingult saadaud summast anda 10% kunstnike pensionikassa asutamiseks. Selle järele läheks iga tüki ülekannet ringhäälingul maksma tervelt 66.000 fr., kuna tüki lavalettoomine teatril endal tuleb vaid 12.000 fr.

Ferrogart

Suures stiilis võttes on raadioaparaadis kolm tähtsat punkti: kõrgesagedusosa, õgvendaja ja madalsagedusosa. Kahe viimase punkti headus iseloomustab aparaadi kõla, esimene tema eraldamisvõimet. Tänapäeval, eetris valitseva laintekaose ajal, on kõikide silmad pööratud esijoones aparaadi selektiivsusele. Tehnika on kogu oma energia rakendanud selektiivsuse probleemi lahendamiseks. Üheks nende pingutuste tulemuseks on uus häälestuspoolide ehitamise viis, tarvitades poolide südamikuks rauda sisaidavat ehitusmaterjali, n. n. ferrocarti.

Ferrocart on sakslase Hans Vogti välja arendatud ja ilmus turule 1932. a. sügisel. Nimetus on tulnud antiikkeeltest (ferrum = raud, cardios = süda). Mõte pole iseenesest uudne, kujutavad ju m. s. transformaatorid ja drosselid ka raudsüdamikuga induktiivsusi, samuti „vanal ajal“ kasutati tropadüünides raudsüdamikuga vahesagedustransformaatoreid.

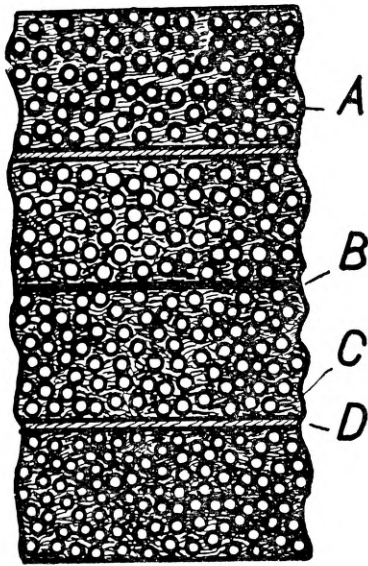
Kerkib küsimus, milleks üldse raudsüdamik? Sellele küsimusele ei saa vastata ühe sõnaga. Kui raadioaparaadis mingil kohal on ette nähtud induktiivsus, olgu ta siis häälestuspool, drossel või mistahes katsa, siis on tähtis, et sellel induktiivsusel oleks nõuetava suurusega omainduktsiooni koefitsient. Sellega oleks nõutud ka kõik, kui meie elaksime ideaalsete asjade ilmas. Kahjuks aga pole senini ükski tehniline idee end sajaprotsendiliselt rakendada lasknud. Õeldud mak-

sab ka induktiivsuste kohta. Peale omainduktsiooni on igal tehnilisel induktiivsusel veel rida kõrvalomadusi, mida meie seal üldse näha ei soovi. Kui jutt on häälestuspoolidest, siis on nendest kõrvalomadustest konstruktori suurimaks valulapseks poolikaod. Nendest kadudest omakorda on valusamaks küljeks pooli vasekaod. Vasekadude põhjustajaks on pooli oomiline takistus. Kadude tõttu suureneb pooli sumbuvus ehk üldiselt võttes võnkeringi sumbuvus. Kadusid võib võrrelda hõõrumisega masinate juures. Mõlemad neelavad energiat. Vähe sellest. Mida suurem on pooli oomtakistus, seda lamedamaks muutub võnkeringi resonantskõver, sellega halveneb eraldamisvõime. Sellepärast on tarvidus ehitada minimaalkadudega pool.

Juba mõni aasta tagasi oli tehnika ära kasutanud kõik teed ja ehitanud pooli, mille kaod kujutasid tolle aja võimalustega saavutatavat miinimumi. Seega oldi väikselte ummik. Oli tarvidus parema pooli järele kui see praktiliselt võimalik. Siin tuli jällegi füüsika appi. Ta ütles: pange pooli raudsüdamik, siis läheb teil samasuure omainduktsiooni saavutamiseks vähem keerde, seega ka vähem traati ja tagajärg on vähemad vasekaod. See mõte oli ilus, aga... See „aga“ seisis selles, et asetades kõrgesageduspooli magnetvälja lihtsast, tavalisest raudplekist südamik, rauas tekkivate hüsterees- ja keerisvoolu-kadude tõttu pooli kaod suurenesid võimatuseni. Siit peale algas Hans Vogti töö.

Vogt katsetas ja arendas keemiliselt välja rauasordi, millel hüstereskaod väga väikesed. Teiseks jagas ta raua lõpmatult pisikesteks osadeks, millised igaüks kaeti isoleeriva kihiga. Selle läbi vähenesid keerisvoolu kaod. Kumbki rauakao vähendamise tõttu sai võimalikuks tarvitada seda materjali k. s. häälestuspoolide südamikuks. Sarnase südamiku puhul vähenesid vasekaod niivõrd tugevalt, et isegi arvestades, et tulid juurde uued kaod rauakadude näol, pooli kogu kadu oli vähem kui samasuure omainduktsiooniga raudsüdamikuta poolil. Sellega oli astunud uuele teele häälestuspoolide ehitamistehnikas.

Praegune ferrocart kujutab raudkuulikesi, millised omavahel isoleeritud isoleeriva lakiga. Nende kuulikeste läbimõõt on 15–20 mikrooni. Saadakse nad sadestuse teel raua gaasilisest olekust. Kuulikesed segatakse vedela isoleerlakiga rauapudruks ja kantakse siis emulsioonina 8 η paksuse paberpaela mõlemale küljele kihtides, mille paksus $\approx$ 110 η , ning kuivatatakse siis. Sellejärel kantakse sellele lindile peale kleepimis-

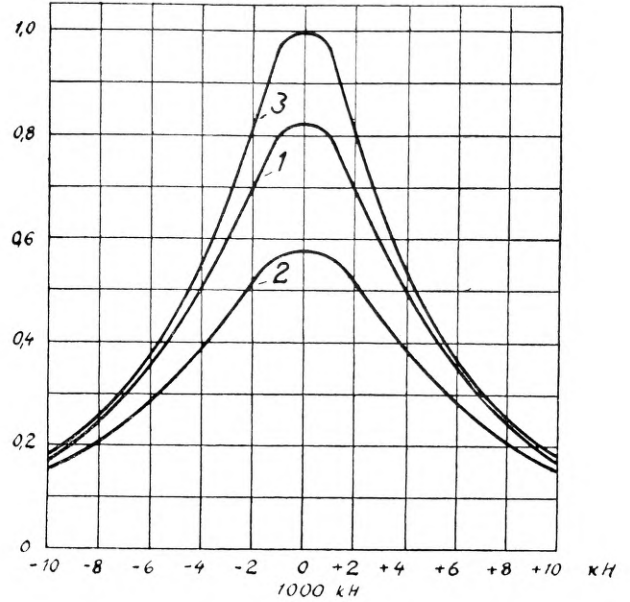

Joon. 1.

aine ja keritakse ta rulliks (toroidi südamik). Või lint lõigatakse tükkideks, millised 135° C juures pressitakse kokku plaadiks. Nii saadud materjali ristlõiget kujutab joon. 1.

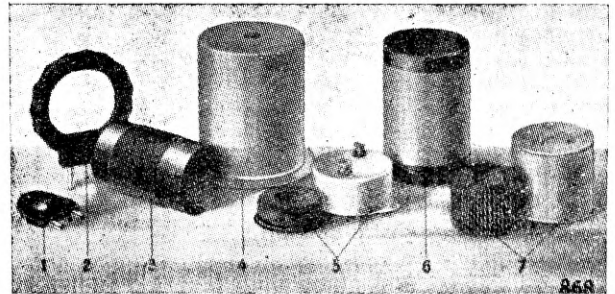
Ferrocarti hea elektriline iseloom selgub joon. 2. kujutatud resonantskõveraist. Näeme hea silinderpooli resonantskõverat varjatult (kõver 1) ja varjatult (kõver 2), samuti samasuure omainduktsiooniga ferrocart-pooli resonantskõverat varjatult ja varjatult (kõver 3). Kõveraist selgub esijoones, et ferrocarti resonantskõvera tipp asub kõrgemal, täh. ferrocarti puhul on kaod vähemad ja ahelas voolab suurem vool. Horisontaalteljele on kantud suhtelised arvud. Ferro-

carti resonantstippu on kantud 1, seega võime teiste tippude kohal lugeda otsekohe energia vähenemist protsentides. Nii kapseldatud silinderpooli resonantstipus on vool ca 0,57, seega 57% ferrocarti resonantstipus

Joon. 2.

olevast voolust. Teiseks nähtub, et ferrocarti resonantskõver on palju teravam tipuga, täh. eraldamisvõime suurem, nagu loodetud oli. Näit. kapseldatud silinderpoolil on -4,5 kHz resonantstipust eemal pool

Joon. 3.

0,37, seega resonantsvoolust (resonants käesoleval korral 1000 kHz juures, suurus suhteliselt 0,57) vähem vaid 35%, ferrocart-poolil aga -4,5 kHz kohal on vool langenud juba 0,5-le, seega vähenenud 50%. Ferrocart-poolide väikestest välismõõtudest annab tunnistust joon. 3 toodud võrdlus teiste samasuure omainduktsiooniga (0,2 mH) poolidega; joonisel on 5 ja 7 ferrocart-poolid.

B. T.

Tehniline kirjakast

H. K. Laatres. 1) Teie eksite väga, kui Teie loodate saavat oma pöördkondensaatori skaalat gradueerida otse lainepikkusisse meetrite järele. Raadiojaama lainepikkus pole mitte proportsionaalne võnkehela mahtuvusele, vaid selle ruutjuurele. Kui kondensaator peab omama lainepikkustele proportsionaalse skaala, siis peab selle plaatide pind muutuma pöörates ruutseaduse järele. Sellepärast on müüdavate pöördkondensaatorite plaadid niisugused, et iga pöördnurga kahe-

kordistamisel tõuseb kondensaatori mahtuvus neljakordseks. 2) Mida väikesem on plekkide vahe, seda suurem on kondensaatori mahtuvus sama plaatide pinnajuures, kuid seda raskem on hoida plaate kokku puutumast. 3) Metall ei mängi mingisugust osa mahtuvuse juures. Ainult raud ei kõlba oma magnetiliste omaduste pärast. 4) Ledionpoolide sisemine läbimõõt võetakse umbes 30 mm. Peenema südamiku sisse ei saa pista pooli kerimiseks vajalikke pulki. Haruühendus-

tega poolid on palju halvemad vahetatavaist poolest, sest kasutamata keerud raiskavad ikka energiat ja kasutult. 5) Peatelefoni membraani läbimõõt on 50 millimeetrit ja paksus 0,15—0,20 mm. 6) Magnetsüsteemi mõõdust on sama palju kui vabrikuid — igaüks teeb ise suuruses ja kujus. Mõõdud olenevad suurel määral terase omadusist: mida paremate magnetiliste omadustega teras, seda vähemad on magnetsüsteemi mõõdud. Ei soovita Teil sarnast tööd ette võtta, spetsiaal kroon- ja kobalt-terast Teie ei saa ja muust ei tasu vaeva teha. 7) Telefonipoolidel on traat 0,05 mm jäme. Selle kerimine on nii kole raske töö, et palju odavam on osta valmis poolid, maksavad umbes 50—60 senti tükk. 8) Tänapäev on raadioaparaatide üksikosad nii odavad ja kättesaadavad, et keegi ei hakka neid ise valmistama. Meil pole teada ka mingisugust kirjandust nende isevalmistamise õpetustega.

J. P. Umbusi. 1) Lühilaine vastuvõtja jaoks on vaja tarve rida mitmesuguste keerdude arvuga poore vastavalt sellele lainepiirkonnale, missugust soovitakse kuulata. Ka on lühilaine aparaadi ehituse juures vaja pidada silmas terve rida üksikasju, mida on raske loetella tehnilises kirjakastis. Kui Teil pole selle skeemi jaoks ehituskirjeldust, siis saab vaevalt Teile kasu tuua üksikosade suuruste loetelu. Parem võtke ehituskirjeldus „Raadios“ nr. 17 ja 18 ning ehitage oma vastuvõtja selle järele. Skeem on mõlemas aparaates samasugune, ainult „Raadio“ ehituskirjelduses on juure lisatud madalsageduslamp, mille võite ka jätta ära. Siis ongi Teil soovitav vastuvõtja käes. 2) Huumlampe on olemas igat sorti ja mitmesuguste pingete, samuti ka mitmesuguste tarvete jaoks. Valgustuse jaoks võite saada huumlampe Tallinnast Kapsi ja Ko. ärist, Harju tän. 46.

A. O. Laimjalas. Teie nõuate omalt aparaadilt väga palju. Samuti kui koer ei jõua vedada heinasaadu, nii ei saa ka raadiovastuvõtja madalsagedusosa anda gramfonimuusikat 300 inimesega täidetud saalile. Ei aita siin pic-upi ega valjuhääldaja valik. Vaja on selleks ehitada kõigepealt korralik võimendaja, mis töötab valgustusvõrgu vooluga, sest patareisid ei jõuaks Teie osta sarnase riista jaoks. Nii suure saali jaoks suudab korralikku muusikat anda vaid vähemalt 15—20-vatiline võimendaja. Teie vastuvõtja lõpplambi võime on vaevalt ¼ vatti. Sellele võimendajale tulevad siis ka külge lülida vastavad suurvaljuhääldajad, kui tahetakse saada vähegi 300 inimese suminat katvat muusikat.

D. D. Tallinnas. Leiata tänasest numbrist „Elektrijaanäitaja“, kust saate vajalised andmed.

A. M. Võhmas. 1) Teie kirjeldusest saab aru, et Teie esialgu lüüsite õieti — kui ankur jookseb liiaks kiiresti, siis on magnetväli nõrk ja selle tõttu on ka ankrule peale keritud peenikeses mähises vool nõrk. 2) Kui ankrule läbimõõt on peenem ehituskirjelduses määratud mõõdust, siis on selge, et masin peab andma vähem pinget, kuna ju väiksemale ankrule mahub peale vähem traati. Pinge kõrgus oleneb aga ankrule mähitud traadi keerdude arvust. Sellepärast andis ka Teie masin ainult 25 volti, pealegi, kui Teil oli ainult pool ankrut täis mähitud. 2) Kui poolimähise traat on peenem, siis jääb pooli mähis lühemaks, mille tõttu pooli induktiivsus ning võnkeahela lainepikkus suureneb.

Praktiliselt pole vahet, kas kasutate 0,5 või 0,6 mm traati. 4) Valmis depolarisaatoreid elementide jaoks pole üksikult müügil. 5) Paispool kõlbab ka alalisvoolu võrkanoodile. 6) Saatja ehituskirjeldust pole ilmunud Raadios.

H. K. Rakveres. 1) Meil pole olnud juhust teha sarnast tähelepanekut, et audioonlamp oleks hakanud iseseisvalt vilistama sel juhul, kui valjuhääldaja ning teised lambid vastuvõtjast on eraldatud. Teil näib kaustada olevat üks hoopis isesuguste omadustega lamp. 2) Oleme kirjavastusis korduvalt teatanud, et elektrolytkondensaatorite ehituskirjelduste järg jäi ilmutata sel põhjusel, et müügilt leiduv alumiiniumplekk sisaldab liiaks palju lisaaineid, tsinki ja muid metalle, mille tõttu kondensaatorite iseehituse tulemused muutuvad kahtlasiks. Autori kontrollimisel avastus, et 10 ostetud plekitüki seast ainult 2 andsid enam-vähem rahuldavaid tulemusi. Välistama kondensaatoris on tarvitatud keemiliselt puhast alumiiniumi.

Marconi, Narvas. 1) Kui Teie tahate saada omast transformaatorist ainult anoodpinget ilma vastuvõtja lampide kütteta, siis saate küll seda võimet. 2) Primaarmähis 220 voldi jaoks 0,25 mm lakktraat 1430 keerdu; sekundaarmähis 2×1980 keerdu, haruühendused 1100 keeru pealt, lakktraat 0,2 mm. Alaldaja lambi küttemähis 2×13 keerdu puuvilla isolatsiooniga traat 0,8 mm. 3) Poolide aluskeha võib valmistada tselloolodist. 4) Kui Teie koormate võrkanoodi ergutusmähisega, siis langeb paratamatult ka pinge lampide anoodil veidi. Peate loomulikult siis omama valjuhääldaja, mille mähis on valmistatud 300 voldi jaoks. 5) Parim pingejagaja on ikka omatehtud, see, mille ehituskirjeldus ilmus „Raadios“ nr. 5. Siis tehke juba korraga oma võrkanood pingejagajaga, teistiti polegi mõeldav korraga 150-voldilise ja 300-voldilise voolu saamine, sest Teil on ju ainult üks alaldaja lamp. 6) Loomulikult võib olla paispoolil sama südamik. 7) Traat olgu puuvilla isolatsiooniga 0,3 mm ja keerdusid vähemasti 3000 — rohkem on veel parem.

D. X. 3. Tallinnas. Teie lambi kuumenemise põhjuseks võib oletada küll Teie poolt arvatud asjaolu, kuna ilma aparaati nägemata on väga raske teist põhjust oletada. Küttevoolu nõrgendamiseks võite osta kusa-gilt raadioärist (V. Engel, Pikk tän., Esto-Muusika, Kapsi ja Ko) veidi kroonnikkel traati jämedusega 0,5 mm; jätkub kindlasti poolest meetrist. Selle traadiga võite reguleerida, sellest vähem või rohkem lambi kütteniidile ette lülides, voolutugevust lambi soovitava suuruseni. Pingete mõõtmist lambi võrede peale ning anoodil saab teostada vaid õige kalli ning täpse voltmeetriga, kui tahetakse saada vähegi tõelistele pingetele vastavaid suuruseid. Lihtsa voltmeetriga mõõtes võib leida väärtuseid, mis kuni 50% lahku lähevad tõelist pingest, eriti varivõredel. Sarnaste mõõtmistulemuste saamise põhjused arutati põhjalikult „Raadios“ ilmunud artiklis „Miks ei saa võrkanoodi pukse tähistada kindlate pingetega?“

Väljaandja: Üleriikline Eesti Raadioühing

Vastutav toimetaja: Dr. H. Mäe

RAADIO, ÜLERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HAALEKANDJA ★ Toimetuse ja talituse aadress: TALLINN, Narva mnt. 27, telef. ETK 32. Avatud kella 11—1 ★ Tellimishind: aastas 4.50, 6 kuud 2.40, 3 kuud 1.20 ja 1 kuu 0.40 kr. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused

Graniiditöölise ARTELL'i osakond RAHUMÄEL

Raudtee t. 12, jaama vastas

Alati valmis hauasambad, hauakastid, raud- ja malmristid.

Hinnad, mida võimaldab ainult „ARTELL“.

S. IVANOV

Koloniaal- delikatess-kauplus
Tallinn, S. Tartu mnt. 7

Suures valikus: shokolaad, kakao, kohvi, tee, riis, manna, jahu, lõhnaseebid alates 50 senti tosin, eau-de-cologned, lõhnaõlid, küünelakid, hambapastad jne.

Hinnad võistlemata odavad